

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра фінансового аналізу та аудиту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ СИСТЕМИ
ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ АГРОПРОМИСЛОВОГО
ПІДПРИЄМСТВА**

Студентки 2 курсу, 3 групи,
Спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
спеціалізації «Фінансовий
контроль та аудит»

Шахбанової Марини
Несредінівни

Науковий керівник
к.е.н., доц.

Міняйло Вікторія
Петрівна

Гарант освітньої програми
проф., д-р екон.наук,
зав.кафедри

Назарова Каріна
Олександрівна

Київ 2021

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет фінансів та обліку

Кафедра фінансового аналізу та аудиту

Освітній ступінь «магістр»

Спеціальність «Облік і оподаткування»

Спеціалізація «Фінансовий контроль та аудит»

Затверджую

Зав. кафедри К.О. Назарова

« ___ » _____ 202__ р.

Завдання
на випускн кваліфікаційну роботу студентці
Шахбановій Марині Несреднівні
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи

«Організація та методика аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства»

Затверджена наказом ректора від «28» грудня 2020 р. №3916

2. Строк здачі студентом закінченої роботи «01» листопада 2021 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи (проєкту) полягає у розкритті організації та методики аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства та розроблення шляхів для її удосконалення.

Об'єктом дослідження є процес організації та методики аудиту системи внутрішнього контролю ТОВ «Данівське».

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні, методичні та організаційні аспекти аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства.

4. Консультанти по роботі із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання виконано

Організація та методика аудиту системи внутрішнього контролю

агропромислового підприємства

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Суть і місце внутрішнього контролю в системі економічного контролю

1.2. Роль та значення системи внутрішнього контролю в агропромисловому підприємстві

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Данівське».

2.2. Організація аудиту системи внутрішнього контролю ТОВ «Данівське» та її вдосконалення.

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА АУДИТУ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Методика аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства

3.2. Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю ТОВ «Данівське» та її вдосконалення

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи (проєкту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1.	Написання наукової статті	01.06.2021	
2.	1 розділ	22.06.2021	
3.	2 розділ	06.09.2021	
4.	3 розділ	28.10.2021	
5.	Подання завершеної роботи на кафедру	01.11.2021	

7. Дата видачі завдання « » 202 р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи Міняйло В.П.
(*прізвище, ініціали, підпис*)

9. Гарант освітньої програми _____ К.О. Назарова
(*прізвище, ініціали, підпис*)

10. Завдання прийняла до виконання студентка Шахбанова М.Н.
(*прізвище, ініціали, підпис*)

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту)
Представлена ВКР Шахбанової М.Н. присвячена дослідженню організації та методики аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства Завданнями аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства є своєчасне виявлення ризиків, розробка рекомендацій для усунення виявлених порушень, допомога керуючому персоналу в розробці стратегій розвитку бізнесу, як в звичайний час, так і в кризові періоди, аналіз рівня досягнення поставлених цілей шляхом порівняння фактичних даних з плановими і, безумовно, перевірка фінансової (бухгалтерської) звітності та ін. В роботі студентка дослідила суть і місце внутрішнього контролю в системі економічного контролю. Приділила увагу Питанням організації і методики аудиту системи внутрішнього контролю ТОВ «Данівське». Надала пропозиції щодо їх удосконалення. Пропозиції були взяті до уваги підприємством.

ВКР відповідає вимогам до написання магістерської роботи.

ВКР Шахбанової М.Н. рекомендується до захисту та заслуговує на позитивну оцінку.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ Міняйло В.П.
(*підпис, дата*)

Відмітка про попередній захист

(*ПІБ, підпис, дата*)

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студентки Шахбанової М.Н.
(*прізвище, ініціали*)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____ К.О. Назарова
(*прізвище, ініціали, підпис*)

Завідувач кафедри _____ К.О. Назарова
(*підпис, прізвище, ініціали*)

« _____ » _____ 202 _____ р.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Суть і місце внутрішнього контролю в системі економічного контролю ...	9
1.2. Роль та значення системи внутрішнього контролю в агропромисловому підприємстві.....	15
Висновки до розділу 1	21
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	22
2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Данівське».....	22
2.2. Організація аудиту системи внутрішнього контролю ТОВ «Данівське» ..	31
Висновки до розділу 2	39
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА АУДИТУ ТА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	41
3.1. Методика аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства.....	41
3.2. Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю ТОВ «Данівське» та її вдосконалення.....	46
Висновки до розділу 3	52
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	58
ДОДАТКИ.....	63

ВСТУП

Актуальність теми. В ринкових відносинах зростає зацікавленість суб'єктів господарювання у ефективних результатах власної діяльності. Передумовою ефективності результатів діяльності та розвитку будь-якого вітчизняного підприємства, незалежно від форми власності є функціонування системи внутрішнього контролю. Однак на практиці виникає багато питань та проблем, які пов'язані не тільки з відсутністю практичного досвіду, а й теоретичних і законодавчих розробок і рекомендацій. Це, насамперед, викликано тим, що зміни в умовах ринкової економіки унеможливають використання наукової та практичної спадщини вітчизняних фахівців. Тому дослідження та вивчення аудиту внутрішнього контролю, як засобу забезпечення ефективності діяльності, а також пошук та запровадження нових напрямків його вдосконалення відповідають сучасним потребам суб'єктів господарювання.

Питаннями дослідження проблем організації та методики внутрішнього аудиту займалися наступні вчені, а саме: І. Колос [17], Т. Назаренко [24], О. Нетикша [25], Ф. Бутинец [6], Н. Беренда [3], В. Яценко [47], О. Подолянчук [30], С. Чорнуцький [42] та інші, які здійснили вагомий внесок у розвиток теоретичних та практичних аспектів внутрішнього контролю. У той же час, слід відзначити, що окремі питання з організації та методики внутрішнього контролю в агропромислових підприємствах залишаються не вирішеними та потребують подальшого дослідження.

Метою дослідження є визначення особливостей організації та методики аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства. Для досягнення мети слід вирішити наступні завдання:

- охарактеризувати суть і місце внутрішнього контролю в системі економічного контролю;
- з'ясувати роль та значення системи внутрішнього контролю в агропромисловому підприємстві;
- здійснити організаційно-економічну характеристику ТОВ «Данівське»;

- проаналізувати процес організації аудиту системи внутрішнього контролю ТОВ «Данівське»;
- розглянути методикау аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства;
- провести оцінку ефективності системи внутрішнього контролю ТОВ «Данівське» з метою її вдосконалення.

Об'єктом дослідження є процес організації та методики аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства

Предметом дослідження є організаційні та методичні аспекти аудиту ефективності внутрішнього контролю агропромислового підприємства.

Інформаційною базою дослідження є сучасні засади та методи дослідження аудиту системи внутрішнього контролю з метою його покращення, наукові концепції, монографії та періодичні публікації українських та зарубіжних учених з питань аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства, менеджменту, формування механізмів управління розвитком фірми, офіційна інформація щодо діяльності ТОВ «Данівське» за період 2016– 2020 рр.

Наукова та практична значущість. Результати даної дипломної роботи можуть бути розглянуті керівництвом ТОВ «Данівське» та використані в подальшій діяльності для підвищення ефективності аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства в сучасних умовах. Для покращення організації системи внутрішнього контролю керівництву ТОВ «Данівське» було рекомендовано розробити та запровадити нову систему внутрішньої нормативної документації для організації ризик-орієнтованого аудиту з метою забезпечення прийняттого рівня економічної безпеки. Впровадження ризик-орієнтованого аудиту, що забезпечує прийнятний рівень економічної безпеки, має ґрунтуватися на складанні матриці ризиків в розрізі індикаторів ризику, що дозволить виявити найбільш вразливі структурні підрозділи. Апробація запропонованої методики оцінювання ефективності служби внутрішнього контролю показала доцільність використання її для

виявлення сильних сторін і недоліків у взаємодії зі службою безпеки підприємства і досягнення більш високого рівня економічної безпеки агропромислового підприємства в довгостроковій перспективі.

Методи дослідження. Під час роботи над дослідженням для досягнення поставленої мети було використано наступні методи дослідження: системний підхід (при дослідженні проблем підвищення ефективності аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства); фінансово-економічний аналіз (під час дослідження стану діяльності агропромислового підприємства); графічний (для наочного зображення результатів дослідження), статистичний аналіз показників діяльності агропромислового підприємства допоміг чітко встановити проблемні зони підприємства, які потребують негайного втручання.

Апробація наукових досліджень. За темою випускної кваліфікаційної роботи опубліковано наукову статтю «Організація та методика аудиту ефективності системи внутрішнього контролю підприємства» у збірнику статей магістрів «Фінансова аналітика та аудит».

Структура дипломної роботи. Робота складається із трьох розділів, які діляться на підрозділи, вступу, висновку та списку використаних джерел. Робота містить 17 таблиць, 11 рисунків. Загальний обсяг роботи становить 82 сторінки, з них 50 сторінок основного тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Суть і місце внутрішнього контролю в системі економічного контролю

В процесі управління підприємством виникає безліч непередбачених системою управління ситуацій і невизначеностей. Для усунення всіх відхилень від намічених цілей, а також для досягнення запланованих показників реалізується функція контролю.

Контроль покликаний забезпечувати правильну оцінку реальної ситуації і тим самим створювати передумови для внесення коректив у заплановані показники розвитку як окремих підрозділів, так і всієї фірми.

Необхідність в контролі обумовлена наступними обставинами [4]:

- попередження виникнення помилок і проблем, що виникають при управлінні організацією. Якщо їх вчасно не виправити, то з'являються помилки в оцінці майбутніх умов навколишнього середовища і поведінки людей.

Функція контролю – це така характеристика управління, яка дозволяє виявити проблеми і скорегувати діяльність організації до того, як ці проблеми переростуть в кризову ситуацію;

- підтримання успіху. Позитивною стороною контролю є підтримка всієї успішності діяльності організації. Визначаючи успіхи і невдачі організації та їх причини, керівники отримують можливість досить швидко адаптувати організацію до динамічним умовам зовнішнього середовища і забезпечити тим самим найбільші темпи просування до основним цілям організації;

- для того щоб адекватно відреагувати на ці зміни, організації необхідний механізм оцінки впливу цих змін на об'єкт управління.

У додатку А розглянемо види господарського контролю [10].

В сучасних економічних умовах одним з найбільш дієвих інструментів, що дозволяє виявити можливості підвищення ефективності бізнесу, і, отже, одним з конкурентних переваг компанії є внутрішній контроль [5]. Слід зазначити, що метою будь-якого підприємства має бути створення такої системи внутрішнього контролю, яка сприяла б вчасному виявленню та усуненню помилок і спотворень обліку. Однак навіть добре організована система внутрішнього контролю потребує оцінки своєї ефективності з точки зору реалізації поставлених цілей.

Аналіз наукової літератури свідчить про те, що трактування внутрішнього контролю у різних джерелах дається по різному. Детальний аналіз точок зору з приводу визначення поняття «внутрішній контроль» розглянемо в табл. 1.1.

Таблиця 1.1.

Наукові точки зору з приводу визначення поняття «внутрішній контроль»

№ з/п	Характеристика поняття «внутрішній контроль»	Автор визначення
1	Внутрішній контроль – система контрольних процедур, план організації і методи управління об'єктом з метою ефективного проведення бізнесу, захисту активів, запобігання помилок, акуратності облікових перевірок	С.І. Букіта [4]
2	Внутрішній контроль – здійснюваний підприємством процес перевірки виконання всіх управлінських рішень у сфері фінансової діяльності з метою реалізації фінансової стратегії та запобігання кризовим ситуаціям, які можуть призвести до банкрутства цього підприємства.	І.К. Дрозд [12]
3	Внутрішній контроль – форма зворотного зв'язку, за допомогою якого орган управління організації отримує необхідну інформацію про дійсний стан керованого об'єкту та реалізовує управлінські рішення	Д.М. Марченко [20] Г.М. Яровенко [45]
4	Внутрішній контроль – вид контролю, який здійснюється службами, які створюються всередині окремих організаційних структур	Т.П. Смержанюк [37]

Часто внутрішній контроль плутають з поняттям внутрішньогосподарський контроль. Так, слід одразу ж зазначити, що внутрішньогосподарським контролем є контроль в діяльності управлінського персоналу, особливо бухгалтерського, структура якого складається з трьох елементів: умова (середовище) контролю, система бухгалтерського обліку, процедури контролю.

Для більш детального окреслення різниці між внутрішнім контролем та внутрішньо-господарським на підприємстві, наведемо класифікацію внутрішнього контролю у додатку Б.

Слід зазначити, що від внутрішнього контролю слід відрізнити поняття внутрішнього аудиту, останній з яких виконує функції внутрішнього контролю, але є ширшим, так як він передбачає попередній, поточний і наступний контроль, які окреслюють виконання певних функцій (додаток В).

У методичній і технічній організації внутрішнього аудиту існують певні особливості, які не можна не враховувати при проведенні внутрішнього аудиту на підприємстві, зокрема [12]:

- внутрішній аудит повинен здійснюватися за такими напрямками, як оперативний, управлінський і фінансовий;
- акцент в аудиті має ставитися на забезпечення збереження та ефективності використання ресурсів, достовірності розрахунків і аналізу причин збитків компанії;
- багатогалузевий характер функціонування компанії, замкнутість технологічних циклів тощо, вимагають комплексності аудиторських перевірок.

Ефективності застосовуваної системи внутрішнього контролю сприяє служба внутрішнього аудиту. Внутрішній аудит є функцією незалежної оцінки всіх аспектів діяльності організації, що здійснюється зсередини організації і спрямована на створення у менеджерів компанії впевненості в тому, що існуюча система контролю надійна і ефективна [6].

Система внутрішнього контролю не виникає випадково. На її виникнення та ефективне здійснення впливає низка факторів, які детально викладено в додатку Г. Отже організація системи внутрішнього контролю на підприємстві - це трудомісткий, багатоступінчастий і безперервний процес.

Внутрішній контроль являє собою комплекс дій, які об'єднані в організаційну систему і спрямовані на отримання інформації щодо дотримання законів і нормативних актів, достовірності фінансової звітності та ефективності, раціональності діяльності підприємства. Побудова системи внутрішнього

контролю допоміжного виробництва слід починати з аналізу основних напрямків діяльності даних підрозділів, для яких повинні бути вироблені контрольні процедури [10].

Внутрішній контроль слід розглядати як взаємозв'язок суб'єктів та об'єктів контролю і їх зворотний зв'язок (додаток Ж). Об'єкт внутрішнього контролю підрозділів допоміжного виробництва - виробнича діяльність, яка об'єднує в себе фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні, технологічні ресурси і т.д. [3].

Важливим фактором є планування заходів проведених в ході аудиторської перевірки – від цього залежить ефективність проведення даної процедури. Внутрішній аудит регламентується внутрішніми документами організації, надає незалежні і об'єктивні гарантії та консультації, спрямовані на вдосконалення діяльності організації. Він допомагає підприємству досягати поставлені цілі і завдання, при цьому використовуючи систематизований і послідовний підхід до оцінки і підвищення ефективності контролю, управління ризиками та системи управління.

Система внутрішньогосподарського контролю аграрних підприємств включає сукупність органів контролю, які виконують контрольні процедури в інтересах тих чи інших користувачів економічної інформації за відповідними об'єктами контролю. Ці процедури провадять у підприємстві з метою ефективного управління, основою якого є контроль виконання всіма суб'єктами підприємства своїх обов'язків, тобто внутрішньогосподарський контроль – єдність органів контролю, об'єктів контролю і форм його реалізації.

Необхідно відзначити, що система внутрішнього контролю ширше системи обліку. Вона включає дії щодо запобігання втрати майна, виявлення і виправлення помилок у відображенні господарських операцій і складається з процедур контролю та контрольної середовища. Мета внутрішнього контролю полягає в мінімізації невизначеності та ризиків в діяльності економічного суб'єкта [10].

Важливим елементом системи внутрішнього контролю є контрольне середовище. Контрольне середовище – це оцінка менеджерами економічного

суб'єкта значення системи внутрішнього контролю та їх дії з підтримки і формування даної системи [15]. Контрольне середовище функціонування допоміжних виробництв охоплює розподіл повноважень і відповідальності керівного сектора, а також відповідальних працівників цих виробництв.

Система внутрішньогосподарського контролю аграрних підприємств включає сукупність органів контролю, які виконують контрольні процедури в інтересах тих чи інших користувачів економічної інформації за відповідними об'єктами контролю. Ці процедури провадять у підприємстві з метою ефективного управління, основою якого є контроль виконання всіма суб'єктами підприємства своїх обов'язків, тобто внутрішньогосподарський контроль – єдність органів контролю, об'єктів контролю і форм його реалізації.

Система внутрішнього контролю на підприємстві повинна бути організована у відповідності з певними принципами. На основі вивчення літературних джерел [6, с.12] автором систематизовано принципи у дві групи: перша стосується безпосередньо організації контролю, друга – опосередковано забезпечує вплив на контроль через систему управління.

Так, до першої групи відносяться [18]:

- принцип фізичного контролю – це контроль доступу перевіряючого до активів та документів підприємства;
- принцип важливості свідoctва. Основна частина системи контролю – це свідoctво виконання роботи, яке завірив контролер;
- принцип відповідальності. Кожен суб'єкт контролю, що має повноваження на його здійснення, повинен нести відповідальність згідно діючого законодавства у разі невиконання ним власних функцій та обов'язків, або за свідомі негативні дії щодо підприємства;
- принцип збалансованості. Кожній функції внутрішнього контролю повинні відповідати певні засоби та інструменти для її здійснення;
- принцип своєчасного повідомлення про відхилення. Його суть полягає в тому, що необхідно своєчасно повідомляти про відхилення тим особам, які

мають відповідні повноваження, направлені на запобігання виявлених відхилень у майбутньому;

- принцип відповідності системи, яка контролює, і системи, що контролюють. Даний принцип побудований у відповідності із законом управління Ешбі, який наголошує, що ступінь складності системи внутрішнього контролю повинна відповідати ступені складності системи, яка є підконтрольною.

Суб'єкти внутрішнього контролю повинні швидко налаштовуватися на ті зміни, які відбулися з об'єктом контролю, що забезпечується за рахунок інформаційних технологій;

- принцип постійності. Система контролю, яка постійно функціонує належним чином, дозволить своєчасно попередити і виявити можливі відхилення;

- принцип комплексності. Контроль повинен охоплювати різні об'єкти, незалежно від їх типу та характеру;

- принцип узгодженості пропускних властивостей різних ланок системи внутрішнього контролю. Інформація між ланками системи внутрішнього контролю повинна передаватися узгоджено, швидко, своєчасно та повно [11].

До другої групи принципів віднесено [29]:

- принцип розподілу обов'язків. Суть цього принципу в тому, що один працівник не повинен відповідати за цілий процес;

- принцип дозволу та ухвали. Здійснення фінансових операцій на підприємстві можливе за умови дозволу їх виконання тими працівниками, що мають на це певні повноваження;

- принцип інформаційної інтеграції. Контроль тісно пов'язаний з іншими функціями управління – плануванням, обліком та аналізом, тому при рішенні задач контролю необхідно створити належні умови для взаємодії робітників різних функціональних напрямків.

Підсумовуючи можна сказати, що є основним видом внутрішнього контролю, об'єктом якого виступає фінансово-господарська діяльність

підприємства в частині фінансових, матеріальних потоків, щодо яких здійснюється перевірка законності, ефективності їх руху та відображення в фінансовій звітності.

1.2. Роль та значення системи внутрішнього контролю в агропромисловому підприємстві

Теоретичні і методичні аспекти, мета і завдання контролю не завжди використовуються в практиці управління підприємствами. Мета контролю в системі управління, якщо сприймати широко, збігається з метою всієї господарської діяльності, та є важливим чинником впливу на економічні та соціальні процеси, які відбуваються в суспільстві. Вона повинна забезпечити раціональне використання засобів і предметів праці й самої праці в агропромисловому підприємстві для одержання прибутку [30].

Внутрішній контроль - це регламентована внутрішніми документами організації діяльність з вибіркового або суцільного контролю різних ділянок функціонування організації. Така діяльність здійснюється представниками спеціального контрольного органу в рамках самої організації або відповідальним фахівцем (внутрішній аудитор) - в залежності від обсягу роботи. Окремий об'єкт контролю-облікова середовище організації, яка включає в себе дані фінансового, податкового і, при наявності, управлінського обліку [12].

Завданнями внутрішнього аудиту агропромислового підприємства є своєчасне виявлення ризиків, розробка рекомендацій для усунення виявлених порушень, допомога керуючому персоналу в розробці стратегій розвитку бізнесу, як в звичайний час, так і в кризові періоди, аналіз рівня досягнення поставлених цілей шляхом порівняння фактичних даних з плановими і, безумовно, перевірка фінансової (бухгалтерської) звітності та ін. Даний орган контролю необхідний для великої організації зі складною внутрішньою структурою, багатоетапним виробничим процесом і великим кадровим персоналом. Якісна робота відділу внутрішнього аудиту дозволить оперативно

контролювати господарську діяльність підприємства і своєчасно інформувати керівництво про необхідність прийняття важливих управлінських рішень [37].

Організація системи внутрішнього контролю на агропромисловому підприємстві в загальному випадку знаходиться під впливом наступних чинників [12, с. 49]:

- відношення керівництва до внутрішнього контролю;
- зовнішніх умов функціонування агропромислового підприємства, його розмірів, організаційної структури, масштабів і видів діяльності;
- кількості і регіональної неоднорідності, місце розташування її відособлених підрозділів або дочірніх компаній;
- стратегічної установки, цілей і задач;
- ступеня механізації і комп'ютеризації діяльності;
- ресурсного забезпечення;
- рівня компетентності кадрового складу.

Однак будь-якого виду внутрішнього контролю притаманні деякі недоліки. І внутрішній аудит не є винятком. Питання незалежності – основна проблема внутрішніх аудиторів (ця проблема притаманна і іншим формам внутрішнього контролю). Так як фахівці внутрішнього аудиту є внутрішніми співробітниками організації, то знизити ризик незалежності аудиторів від керівництва до 0% є неможливим. Однак існують шляхи вирішення даної проблеми.

В першу чергу для мінімізації ризику залежності необхідно встановлення підпорядкування відділу внутрішнього аудиту не керівнику компанії, а вищому виконавчому керівництву (рада директорів, рада акціонерів). Даний спосіб використовується більшістю успішних компаній, в яких функціонує внутрішній аудит. Інша проблема – дорожнеча змісту даного органу. Адже, як відомо фахівці з аудиту є одними з найбільш високооплачуваних співробітників в організаціях, оскільки тільки людина, що володіє достатніми професійними знаннями і досвідом може бути першокласним внутрішнім аудитором. Однак, як показує практика, витрати на створення і забезпечення відділу з аудиту легко

окупаються, в разі найму висококваліфікованих фахівців і високого рівня якості їх роботи.

Основне завдання ревізійної комісії – недопущення неефективного використання ресурсів, контроль за збереженням матеріальних цінностей, виявлення та запобігання зловживанням. Якщо головною метою, наприклад, внутрішнього аудиту є допомога керівництву організації в розробці програм і процедур щодо підвищення ефективності роботи організації, то головною метою ревізійної комісії є перевірка фінансової документації суспільства і дотримання персоналом своїх повноважень. Тобто внутрішній аудит орієнтований на сьогоднішнє і на майбутнє, а ревізійна служба – на минуле і сьогоднішнє. Даний вид внутрішнього контролю є вигідним для тих підприємств, які займаються однотипним обмеженим спектром робіт і процедур. Як правило, ревізійна служба здійснює свою діяльність з певною періодичністю, регламентованої в Статуті фірми [22].

Внутрішній аудит на договірній основі, тобто проведення внутрішніх перевірок зовнішніми фахівцями, серед авторів є найменш кращим видом внутрішнього контролю. Процедури тестування будуть носити вибірковий характер, тим самим ймовірність невиявлення помилок буде присутній. Як нам здається, у даного виду контролю є очевидні переваги, які необхідно відзначити [41]. По-перше, проблема незалежності контролерів саме при даному виді контролю є найменш жорсткою. Залучені фахівці не є штатними співробітниками об'єкта, що перевіряється, тим самим знижується загроза близького знайомства з внутрішніми працівниками даної організації. По-друге, такий спосіб перевірки вигідний для тих невеликих підприємств середнього і малого бізнесу, в яких послуги зовнішніх фахівців з внутрішнього контролю можуть бути потрібні лише в певних ситуаціях і будуть носити одиничний характер. Прикладами подібних підприємств можуть бути компанії сільськогосподарського сектора, туристичні фірми, гірничодобувні комплекси і т.д. У подібних компаніях створення стандартної системи внутрішнього контролю може бути недоцільним.

На ринку товарів, робіт і послуг зустрічаються такі компанії, діяльність яких відрізняється специфічністю, особливими процесами виробництва, сезонністю випуску товарів та ін.

В якості контрольних заходів виділяють моніторинг змін законодавства, формування показників, які забезпечуються бюджетом, аналіз відхилень фактичних показників від тих, які бюджетуються, виявлення чинників, які вплинули на відхилення показників, складання податкового календаря та інше. Таким чином, система внутрішнього контролю агропромислового підприємства є найважливішим і невід'ємним компонентом його діяльності, дозволяючи менеджменту вищої ланки оперативно отримувати інформацію про виниклі проблеми або помилки і приминати відповідні економічні рішення [42].

Для контролю здійснення діяльності агропромислового підприємства в цілому, певної ділянки, або окремої господарської операції застосовують методи контролю, класифікація яких представлена у додатку I.

У діючій практиці агропромислових підприємств необхідно використовувати всі методи контролю, застосовуючи їх в сукупності послідовно для забезпечення високої ефективності. Основна мета системи внутрішнього контролю перш за все повинна бути спрямована не на виявлення і фіксацію порушень, а на їх попередження з урахуванням специфіки діяльності підприємства.

Дотримання принципів організації системи внутрішнього контролю дає конкурентну перевагу агропромислового підприємству, оскільки в умовах постійно мінливого зовнішнього середовища, даний процес сприяє швидкій адаптації до зовнішніх умов. Більш того, необхідна регулярна оцінка ефективності системи внутрішнього контролю, яка полягає в розробці та виконанні тестів, спрямованих на перевірку коректності контрольних процедур.

Характер системи внутрішнього контролю багато в чому залежить від зовнішніх факторів. Контрагенти, покупці, конкуренти, держава і інші особи вступають у взаємозв'язок з організацією і впливають на побудову системи внутрішнього контролю.

Якісна організація процесу внутрішнього контролю на агропромислових підприємствах залишається невід'ємним аспектом вдалого управління і на сьогодні. Варто зазначити, що в агропромисловому секторі України постійно створюються і функціонують суб'єкти господарювання різних організаційно-правових форм. З початку 2020 року частка суб'єктів господарювання в агропромисловому секторі складала близько 4% від загальної кількості суб'єктів, при чому левову частку з них становлять саме підприємства. Більш детальну інформацію про кількість суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності на 2020 р. було викладено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2.

Кількість суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності в Україні в 2020 р.

Види підприємств	Усього одиниць					
	Усього одиниць		У тому числі			
			підприємства		фізичні особи-підприємці	
2020 рік						
Усього в Україні	1 865 631	100%	306 470	100%	1 559 161	100%
Сільське, лісове та рибне господарство	74 620	4,00%	44 998	14,68%	29 622	1,9%

Джерело: [41]

Таким чином в сільському господарстві України можна виділити чотири основні групи виробників сільськогосподарської продукції:

1. Домашні господарства населення;
2. Приватні підприємства;
3. Підприємства колективної власності;
4. Господарські товариства.

Організація ефективно функціонуючої системи внутрішнього контролю на агропромисловому підприємстві – це складний багатоступінчатий процес, що включає наступні етапи [38]:

- критичний аналіз і зіставлення певної діяльності для колишніх умов господарювання мети функціонування організації, прийнятого раніше курсу дій,

стратегії і тактики з видами діяльності, розмірами, оргструктурою, а також з її можливостями;

- розробка і документальне закріплення нової ділової концепції організації (що є організація, які її цілі, що вона може, в якій області має конкурентні переваги, яке бажане місце на ринку), а також комплексу заходів, здатного привести цю ділову концепцію до розвитку і вдосконалення організації, успішної реалізації її цілей, зміцнення її позицій на ринку. Такими документами повинні бути положення про фінансову, виробничо-технологічну, інноваційну, постачальницьку, збутову, інвестиційну, облікову і кадрову політику;

- аналіз ефективності існуючої структури управління, її коректування;

- розробка формальних типових процедур контролю конкретних фінансових і господарських операцій;

- організація відділу внутрішнього аудиту (або іншого спеціалізованого контрольного підрозділу);

- визначення шляхів вдосконалення системи внутрішнього контролю з урахуванням перманентного розвитку організації і безперервно змінних внутрішніх і зовнішніх умов її функціонування.

Підсумовуючи все вищевикладене можна зробити висновок, що внутрішній контроль агропромислового підприємства виступає інструментом, який використовує керівництво для забезпечення цілковитої впевненості в тому, що його діяльність є законною, чесною, а ресурси належно захищені від втрат і використовуються ефективно та економно, а інформація про результати діяльності достовірна. Внутрішній контроль виступає засобом поліпшення показників діяльності агропромислового підприємства, їх подальшого розвитку та удосконалення.

Висновки до розділу 1

Система внутрішнього контролю є сукупністю методик і процедур, а також організаційна структура та дії співробітників організації, спрямовані на

мінімізацію ризиків і забезпечення її цілей. Система внутрішнього контролю, включає в себе побудову ефективної моделі моніторингу перспективних або ретроспективних помилок в обліку і звітності, в тому числі, за допомогою організації внутрішнього аудиту.

Загалом контроль - це функція управління, що складається з системи спостереження і перевірки процесу діяльності об'єкта відповідно до прийнятих управлінських рішень. Внутрішній контроль поділяється на:

- внутрішньо-системний – виконується штатними і позаштатними контролерами підприємства;
- внутрішньо-відомчий – здійснюється контрольно-ревізійними підрозділами міністерств, відомств, органів держу правління;
- внутрішньо-господарський – здійснюється контролюючими органами та посадовими особами підприємства;
- внутрішній аудит – проводять штатні аудитори підприємства, організації;
- громадський контроль – здійснюють профспілкові організації та незалежні служби внутрішнього контролю підприємства

Виходячи із викладеного, можна дійти висновку, що для успішного функціонування всіх видів діяльності підприємства, підвищення обсягів виробництва продукції та зниження її собівартості, вдосконалення господарського механізму і механізму управління всіма ланками діяльності необхідний ефективний повсякденний внутрішній контроль.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Данівське»

В останні роки сільське господарство України займає одне з провідних місць в світі з вирощування зернових культур, забезпечуючи населення не тільки

зерном та зерновими виробами, а ще й вирощуванням молочних видів худоби. Також вирощування та переробка зерна на експорт забезпечує Україні дохід у державний бюджет, а для населення – додаткові місця праці. Тому дослідження проблеми ефективності виробництва зернових культур на сільськогосподарських підприємствах та методів їх підвищення є актуальним питанням в Україні [27].

Об'єктом дослідження є ТОВ «Данівське», отже процес організації аудиту системи внутрішнього контролю буде розглянуто в рамках поставленого об'єкту.

Досліджуване підприємство зареєстровано за адресою: вулиця Молодіжна, село Данівка, Козелецького району, Чернігівської області.

Засновниками ТОВ «Данівське» є Барінцев Володимир Сергійович.

Основними видами діяльності підприємства є [27]:

- вирощування зернових та технічних культур;
- вирощування овочів і баштанних, коренеплодів і бульбоплодів;
- вирощування інших сезонних культур;
- розведення молочних порід худоби;
- розведення інших порід великої рогатої худоби і буйволів;
- розведення коней та інших копитних порід;
- розведення овець і кіз;
- розведення свиней і поросят;

Додатковими видами діяльності підприємства є [27]:

- допоміжні види діяльності в галузі вирощування сільськогосподарських культур;
- допоміжні види діяльності з розведення тварин;
- оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням та кормами для тварин;
- оптова торгівля живими тваринами;
- вантажні перевезення автомобільним транспортом;
- оренда і управління власною або орендованою нерухомістю.

Окрім всього господарство співпрацює з низкою переробних та заготівельних підприємств.

Розглянемо організаційну структуру досліджуваного підприємства ТОВ «Данівецьке» на рис.2.1.

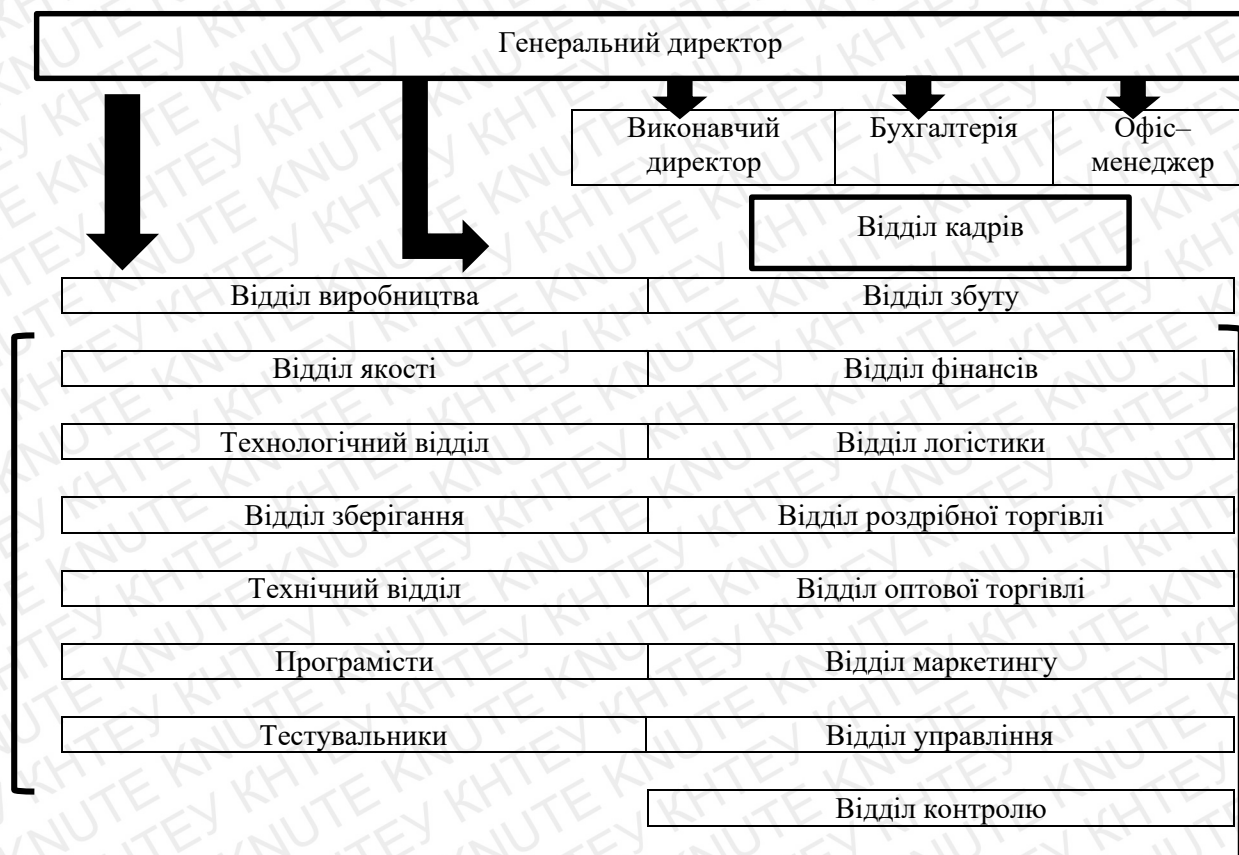

Рис. 2.1. Організаційна структура підприємства ТОВ «Данівецьке»

Джерело: складено автором

Як бачимо, досліджуване підприємство ТОВ «Данівецьке» має досить широку організаційну структуру, що свідчить про об'єми виготовлюваної продукції, що реалізується на зовнішньому ринку і на вітчизняному.

Головною метою діяльності ТОВ «Данівецьке» є виробництво та реалізація сільськогосподарської продукції, а також надання юридичним та фізичним особам послуг щодо ведення сільського господарства та здійснення інших пов'язаних та не пов'язаних з цим видів діяльності для одержання прибутку[27].

Склад та структура земельного фонду сільськогосподарських угідь ТОВ «Данівецьке» станом на 01.01.2020 р. представлена в табл. 2.1, а структура представлена на рис. 2.2.

Таблиця 2.1

Склад і структура с/г угідь ТОВ «Данівське» за 2016-2020 рр.

Угіддя	2016 р.		2017 р.		2018 р.		2019 р.		2020 р.		2020 р. у % до 2016 р.
	га	%	га	%	га	%	га	%	га	%	
Всього с.-г. угідь, га	2256	100	2256	100	2371	100	2371	100	2371	100	105,1
у т. ч.:											
рілля	2120	94,0	2120	94,0	2235	94,3	2235	94,3	2235	94,3	105,1
сіножаті	136	6,0	136	6,0	136	5,7	136	5,7	136	5,7	-

Джерело: складено автором на основі [27]

Аналізуючи дані табл.2.1, можна зробити висновок, що площа сільськогосподарських угідь ТОВ «Данівське» в 2020 році становить 2371 га і у порівнянні з 2016 роком збільшилась на 5,1 %, за рахунок зростання площі рілля, яке збільшилось на 115 га; площа сіножаті була сталою - 136 га.

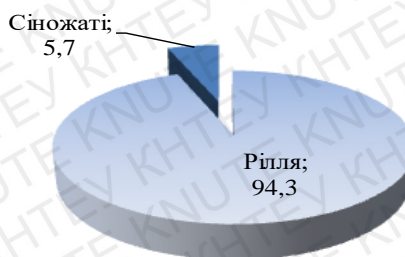

Рис. 2.2. Структура сільськогосподарських угідь ТОВ «Данівське» станом на 01.01.2020 р., га

Джерело: складено автором на основі [27]

Так, з огляду на показники рис. 2.2. можна сказати, що в структурі сільськогосподарських угідь ТОВ «Данівське» в 2020 році рілля займає 94,3%, сіножаті – 5,7%. Розмір підприємства визначається розміром виробничих ресурсів (площа сільськогосподарських угідь, рілля, засоби виробництва, робітники) та розмірами виробництва (валова продукція, товарний випуск, прибуток). Розмір господарства ТОВ «Данівське» отримаємо шляхом порівняння даних по господарствах з аналогічними даними по району. Розміри господарства ТОВ «Данівське» показані в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Визначення розміру виробництва в ТОВ «Данівське» за 2018-2020 рр.

Показники	ТОВ «Данівське»			Середньо-районний показник 2020 р.	Господарство в 2020 р. в % до	
	рік				2018 р.	середньо-районного
	2018	2019	2020			
1	2	3	4	5	6	7
Вартість валової продукції, тис.грн	12698,2	57529,5	75142,0	29800	591,1	253,2
Виручка від реалізації, тис.грн	10604,3	20178	42699	22560	402,7	189,3
Середньорічна чисельність працюючих, чол.	143	142	144	137	100,7	105,1
Площа с/г угідь, га	2371	2371	2371	2173	100,0	109,8
Середньорічна вартість основних виробничих засобів, тис.грн	3771	5515,5	8621,5	9356	228,6	92,1

Джерело: складено автором на основі [27]

Дані табл. 2.2 свідчать про те, що ТОВ «Данівське» перебуває на досить високому рівні розвитку, оскільки як розмір сільськогосподарських угідь так і всі показники витрат перевищують середні показники для одного підприємства в районі (крім вартості основних фондів, що становить 92,1% від середньо-обласного показника). Так, наприклад, вартість валової продукції на 153,2% вища; вартість виручки від продажу на 89,3% порівняно з аналогічними показниками. Тобто якщо проаналізувати дані в табл. 2.2., то можна побачити, що в ТОВ «Данівське» спостерігається збільшення обсягів виробництва, і це зростання є позитивним, оскільки площа сільськогосподарських угідь за три аналізовані роки є постійною, а кількість робітників незначно змінилася.

Щоб визначити спеціалізацію компанії, проаналізуємо структуру чистого доходу від реалізації всієї продукції (табл. 2.3).

Таблиця 2.3.

Динаміка і структура чистого доходу від реалізації сільськогосподарської продукції ТОВ «Данівське» за 2018-2020 рр.

Показник	2018 р.		2019 р.		2020 р.		2020 р. у % до
	тис.	%	тис.	%	тис.	%	

	грн.		грн.		грн.		2018 р.
Всього	11481	100	6043	100	9267	100	81
Продукція рослинництва	3972	34,6	517	8,6	3216	34,7	81
Продукція тваринництва	6195	54,0	5499	91,0	5454	58,8	88
Інша діяльність	1314	11,4	27	0,5	598	6,4	45

Джерело: складено автором на основі [27]

Відштовхуючись від структури чистого результату від реалізації продукції, зазначеної в табл. 2.3 можна зробити висновок, що ТОВ «Данівське» мало спеціалізацію у галузі тваринництва у період 2018-2020 років. Для наочності структури чистого доходу ТОВ «Данівське» від реалізації продукції в 2020 році викладемо показники на рис.2.3.

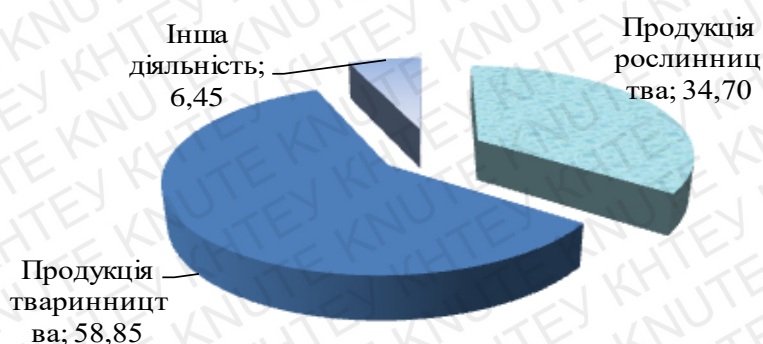

Рис. 2.3. Структура чистого доходу ТОВ «Данівське» від реалізації продукції в 2020 р., у %

Джерело: складено автором на основі [27]

Так, з огляду на рис. 2.3. можна сказати, що в 2020 році сума чистого доходу від реалізації продукції становила 267 тис.грн, що на 2214 тис. грн. є меншою за суму в 2018 році, яка становила 11 481 тис. грн. (81%).

Продукція рослинництва в досліджуваному підприємстві займає 34,7% (3 216 тис.грн). За період 2018-2020 років показник в питомій ваги зріс на 0,1%, при цьому в сумі зменшився – на 756,3 тис.грн.; по галузі тваринництва збільшилася питома вага на 4,9% (з 54,0 до 58,8%). На 5% зменшилася питома вага доходу від інших видів діяльності.

Важливе значення для функціонування будь-якого підприємства має забезпеченість його трудовими ресурсами, про що говорять показники табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Показники праці та оплати праці робітників в ТОВ «Данівське» за 2018-2020 рр.

Показники	Роки			2020 р. у % до 2018 р.
	2018	2019	2020	
Середня кількість працівників	143	142	144	100,7
в рослинництві	64	71	66	103,1
в тваринництві	79	71	78	98,7
Відпрацьовано людиною-днів	40 141	40044	40383	100,6
Фонд оплати праці	6 879	8 731	9 803	142,5
Середня зарплата за місяць	4008,7	5123,8	5673,0	141,5

Джерело: складено автором на основі [27]

З огляду на показники табл. 2.4. можна сказати, що чисельність працівників в ТОВ «Данівське» протягом 2018-2020 років незначно, але змінювалася. Так якщо в 2018 році чисельність працівників склала 143, то в 2019 році - 142, а в 2020 – 144. Чисельність працівників в тваринництві перевищує чисельність працівників у рослинництві. В 2020 році в рослинництві було зайнято 66 працівників, а в тваринництві 78. Співвідношення практично не змінилося. По кількості у тваринництві відбувалося зниження працівників протягом 2018-2020 років з 79 до 78, а у рослинництві – зростання з 64 до 66 осіб. Позитивною динамікою відзначився розмір заробітної плати при сталій кількості робітників.

Проаналізуємо показників фінансового стану ТОВ «Данівське» на кінець 2019-2020 рр. Показники фінансової стійкості розглянутого підприємства розраховані в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Показники фінансової стійкості ТОВ «Данівське» за 2019-2020 рр.

Показники	2019 р.	2020 р.	Відхилення (+,-)
1	2	3	4
Джерела формування власних коштів (капітал та резерви)	1646,8	11320	+9673,2

Необоротні активи	7533,4	9877,8	+2344,4
Наявність власн. оборот. коштів (р.1 - р.2)	-5886,6	1442,2	+7328,8
Довгострокові зобов'язання (кредити)	0	0	0
Наявність власних оборотних коштів і довгострокових джерел формування оборотних коштів (р.3 + р.4)	-5886,6	1442,2	+7328,8
Короткострокові кредити та позики	219,3	4726,5	+4507,2
Загальна величина основних джерел коштів (р.5 + р.6)	-5667,3	6168,7	+11836
Загальна сума запасів	778,2	5867,2	+5089
Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів (р.3 - р.8)	-6664,8	-4425	+2239,8
Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів і довгострокових позикових джерел покриття запасів (р.5-р.8)	-6664,8	-4425	+2239,8
Надлишок (+), нестача (-) загальної величини основних джерел фінансування запасів (р.7- р.8)	-6445,5	+301,5	+6747
Трифакторна модель типу фінансової стійкості	$M = (0, 0, 0)$	$M = (0, 0, 1)$	
Тип фінансової стійкості	кризовий	кризовий	

Джерело: складено автором на основі [27]

З огляду на дані табл. 2.5 можна зробити висновки, що:

- на підприємстві ТОВ «Данівське» спостерігається зростання суми власного оборотного капіталу на 7328,8 тис. грн. Позитивне значення власного оборотного капіталу є свідченням наявності мінімальної умови фінансової стійкості, і зростання цього показника позитивно впливає на фінансовий стан підприємства.

- на підприємстві відсутня сума довгострокових кредитів. Підприємство за період, що аналізується, використовувало короткострокові кредити та позики, і вони зросли з 219,3 тис. грн. до 4726,54 тис. грн. Значна сума короткострокового кредитування призвела до зростання динаміки суми «нормальних» джерел фінансування для покриття запасів.

Підприємство має кризовий фінансовий стан, при якому підприємство практично неплатоспроможне.

Проведемо коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості та платоспроможності ТОВ «Данівське» за 2018-2020 рр. (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

**Аналіз показників фінансового стану та платоспроможності
ТОВ «Данівське» за 2018-2020 рр.**

Показники	На кінець року			Абсолютне відхилення (+,-)	
	2018	2019	2020	2020 від 2019 рр.	2020 від 2018 рр.
Коефіцієнт фінансової незалежності, автономії	0,58	0,09	0,41	+0,33	-0,17
Коефіцієнт фінансової залежності	0,42	0,91	0,59	-0,33	+0,17
Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового левериджу)	0,72	10,51	1,41	-9,1	+0,69
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,13	-3,58	0,13	+3,71	+3,71
Коефіцієнт загальної платоспроможності	2,38	1,09	1,71	+0,61	-0,67
Коефіцієнт поточної платоспроможності	0,01	0,01	0,01	0	0

Джерело: складено автором на основі [27]

Так, з огляду на показники табл. 2.6. можна сказати, що коефіцієнт фінансової незалежності, автономії становить на кінець 2020 року становить 0,41 (11320,0 / 27294,9) і показує, що на кінець року 41% майна підприємства фінансується за рахунок власних джерел. Даний показник є низьким і свідчить про те, що власний капітал не становить більшої частини майна. За останній рік значення показника позитивно збільшилося на 0,33, але у порівнянні із 2018 роком, значення показника платоспроможності зменшилося на 0,17. Коефіцієнт фінансової залежності склав на кінець 2020 року 0,59 $((27294,9 - 11320,0)/27294,9)$. У порівнянні із показником за 2019 рік значення показника зменшилося на 0,33, а в порівнянні із показником за 2018 рік значення коефіцієнта фінансової залежності зросло на 0,17. Коефіцієнт фінансового левериджу склав на кінець 2020 року 1,41 $((27294,9 - 11320,0)/11320,0)$. У порівнянні із 2019 роком, значення показника зменшилося на 9,1. Коефіцієнт загальної платоспроможності склав на кінець 2020 року 1,71 $((9877,8 + 17412,1)/(27294,9 - 11320,0))$. Коефіцієнт поточної платоспроможності склав на кінець 2020 року 0,01 $((107,9 + 5,6)/15974,9)$.

Підсумовуючи дослідження зазначимо, що фінансовий стан ТОВ «Данівське» є нестійким і потребує подальшого удосконалення.

Основними причинами низької фінансової стійкості об'єкта розслідування є:

- зниження рівня рентабельності внаслідок зменшення купівельної спроможності населення та заміни вітчизняної сільськогосподарської продукції дешевшими імпортними аналогами;
- фінансові витрати, пов'язані з виплатою відсотків за позиками, які складають значну частку фінансового капіталу компанії;
- зменшення ліквідності компанії, що відбувається внаслідок переважання неліквідних активів компанії над грошовими коштами;
- високе податкове навантаження;
- втрати внаслідок експлуатаційних збоїв – це може бути недостатнє виробництво, що призводить до псування сировини або продуктів, які не пройшли всі стадії виробничого процесу.
- досить високий термін окупності – компанія інвестує великі суми (кредитні ресурси) в інвестиційні проекти, які принесуть віддачу через 5-10 років;
- неефективна організаційна структура компанії, тобто відсутність ефективного управління, що призводить до значних затрат праці та непродуктивної роботи менеджерів.

2.2. Організація аудиту системи внутрішнього контролю ТОВ «Данівське»

Організація аудиту системи внутрішнього контролю багато в чому визначає можливість стабільного розвитку підприємства. Загалом на організацію аудиту системи внутрішнього контролю впливає ряд факторів [6]:

- розміри, оргструктура, масштаби і види діяльності кредитної організації;
- ресурсне забезпечення;
- ставлення керівництва до аудиту системи внутрішнього контролю;
- мета і завдання аудиту системи внутрішнього контролю;

- ступінь механізації та комп'ютеризації діяльності кредитної організації;
- рівень компетентності кадрового складу.

Процес організації аудиту системи внутрішнього контролю в ТОВ «Данівське» складається з п'яти елементів. До них відносяться: контрольне середовище, оцінка ризиків, процедури внутрішнього контролю, інформація та комунікація та оцінка внутрішнього контролю (рис. 2.4)

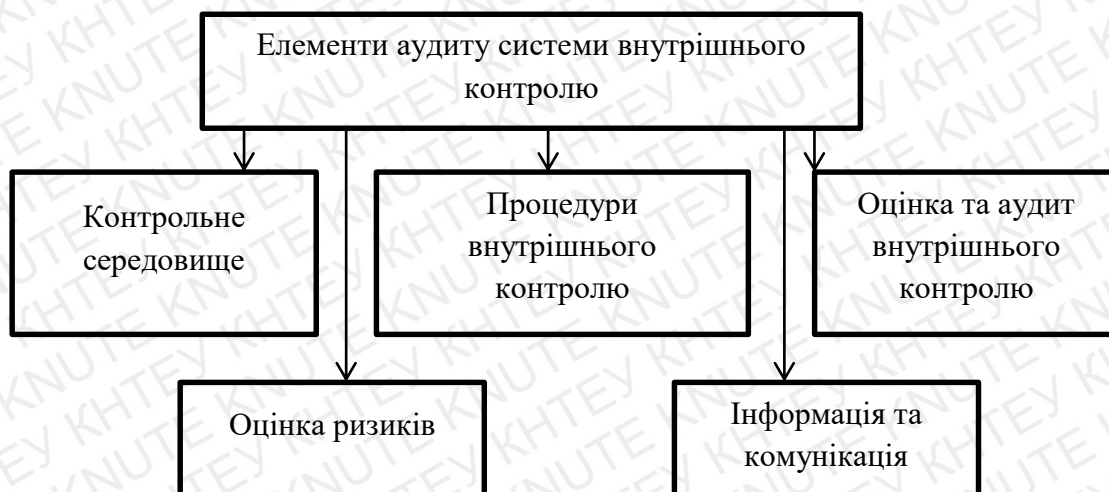

Рис. 2.4 Елементи аудиту системи внутрішнього контролю ТОВ «Данівське»

Джерело: складено автором на основі [33;27]

Розглянемо процес аудиту систему внутрішнього контролю ТОВ «Данівське» з точки зору елементів внутрішнього контролю.

1. Контрольне середовище – це сукупність всіх принципів і стандартів діяльності сільськогосподарського підприємства, які визначають загальне уявлення внутрішнього контролю і ставлення до нього.

До контрольного середовища відносяться [32]:

- управлінські стандарти керівника;
- організаційна структура сільськогосподарського підприємства;
- внутрішній розпорядок і робота відділу кадрів;
- розподіл відповідальності і повноважень між співробітниками сільськогосподарського підприємства;

- організація робочого процесу на сільськогосподарського підприємства і внутрішня звітність;

- податкова та інша зовнішня звітність сільськогосподарського підприємства.

Керуючі стандарти керівника ТОВ «Данівське» включають в себе [27]:

- створення атмосфери всеосяжного контролю;
- чесність і інші етичні якості.

Організаційна структура ТОВ «Данівське» побудована таким чином, що [42]:

- кожен співробітник організації знає, кому він підпорядкований і кому він може ставити завдання, ієрархія організації;
- кожен співробітник усвідомлює, за що він несе відповідальність і за якими критеріями оцінюються результати його діяльності;
- кожен співробітник сільськогосподарського знає, коли, кому і за якими питань він повинен складати і надавати звіт.

Робота відділу кадрів ТОВ «Данівське» сформовує підрозділи організації з необхідного числа співробітників, що володіють: чесністю, лояльністю до сільськогосподарського підприємства, кваліфікацією, досвідом, потенціалом, необхідних для с/г підприємства.

Організація робочого процесу у ТОВ «Данівське» і внутрішня звітність складається із забезпечення внутрішньої та зовнішньої інформації планування, управління і контролю. В управлінському обліку сільськогосподарського підприємства доцільний облік по центру відповідальності «витрати». Витрати збираються двома способами: по бухгалтерських рахунках і за статтями витрат, обраними керівництвом підприємства.

Основним напрямком контролю витрат є витрати на закупівлю та вирощення зернових культур, а також на вирощення тварин, так як саме ці статті витрат є вагомішими. Решта витрат у діяльності сільськогосподарського підприємства є не такими значними [39;41].

У зв'язку з тим, що ціни на зерно регулюються державою у ТОВ «Данівське» немає мети скоротити витрати в поточному періоді. Для суспільства важливо підтвердити всі витрати і вести якісний облік всієї документації, що підтверджує витрати. А також скласти кошторис витрат на майбутній період з можливим зростанням цін від постачальників і непередбачених витрат пов'язаних з ремонтом.

Контроль відповідності планових витрат з фактичними, виробляють по завершенню року. Керівництво ТОВ «Данівське» забезпечує дотримання правил складання та подання зовнішньої бухгалтерської звітності. Для цього складені жорсткі терміни підготовки зовнішньої бухгалтерської звітності (в тому числі податкової). Вона не складається в останній день встановленого терміну її подання.

Однією з умов успішної роботи будь-якої бухгалтерії є правильна організація документообігу. Вимоги, які ТОВ «Данівське» пред'являє до бухгалтерського облікового документу, це [44]:

- складений за певною формою, регламентованою відповідним нормативним актом;
- містить всі передбачені реквізити;
- складений своєчасно (для первинних документів – в момент здійснення господарської операції або безпосередньо після її закінчення);
- заповнення його забезпечує повне збереження інформації протягом часу, встановленого для зберігання документа (вимога до якості паперу, фарби і т. п.).

Для кожного типу документа ТОВ «Данівське» складає та затверджує графік документообігу з відповідальними особами та з встановленими термінами обробки. Графік документообігу пов'язаний з посадовими обов'язками співробітників і обліковою політикою організації.

Охарактеризувавши всі складові контрольного середовища ТОВ «Данівське», очевидно, що це один з базових елементів аудиту системи внутрішнього контролю. При мінімальних матеріальних витратах ефективно і результативно вести аудит системи внутрішнього контролю організації [47].

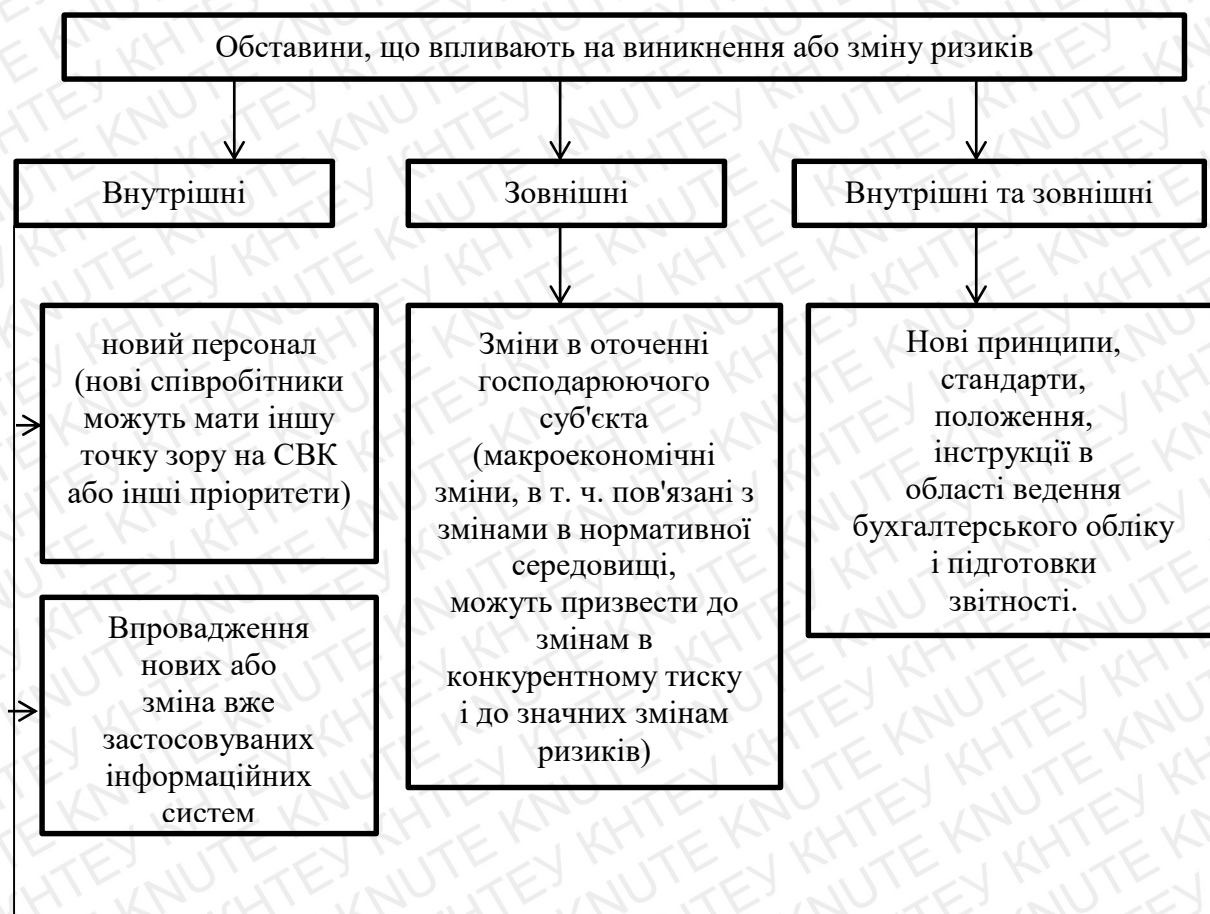
Другий елемент аудиту системи внутрішнього контролю це оцінка ризиків. Ризики є виявлення і по можливості їх усунення у веденні господарської діяльності, а також можливі наслідки ризиків.

Ризики сільсько-господарського підприємства пов'язані як із зовнішніми, так і з внутрішніми подіями і обставинами. Перелік основних чинників, розглянутих в процесі оцінки ризиків, наведено на рис. 2.5.

При виявленні можливих ризиків керівник ТОВ «Данівське» розглядає ступінь їх важливості, ймовірність їх виникнення та способи управління ними. Можуть складатися плани, програми, здійснюються відповідні дії для усунення ризиків або прийняті рішення по ігноруванню ризиків через значне збільшення можливих засобів контролю щодо ризиків або з інших причин.

Процедури внутрішнього контролю – третій елемент аудиту системи внутрішнього контролю. Це дії, які вживаються для мінімізації ризиків, що впливають на досягнення мети.

Розглянемо процедури внутрішнього бухгалтерського контролю ТОВ «Данівське». Це контроль, здійснюваний бухгалтерією в процесі прийняття до обліку господарської інформації.

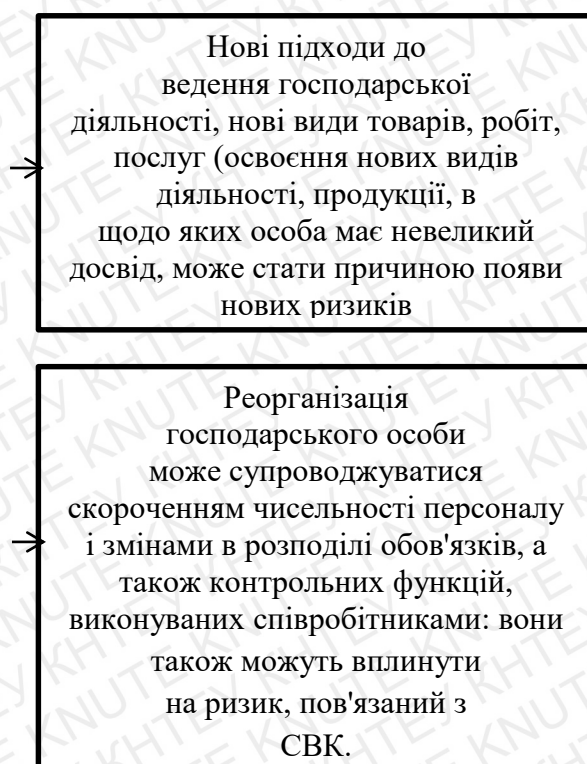

Рис. 2.5. Основні фактори, що розглядаються в процесі оцінки ризиків[47]

Засоби внутрішнього бухгалтерського контролю [47]:

- при прийнятті до обліку перевірка первинних облікових документів;
- підтвердження бухгалтерських записів документів;
- розподіл обов'язків між різними особами;
- по санкціонуванню господарських операцій;
- по разношенню операцій по рахунках обліку;
- контроль за взаємопов'язаними операціями (наприклад, перерахування коштів та отримання товару);
- перевірка повноти бухгалтерських записів при внесенні їх в комп'ютер;
- регулярна звірка рахунків зі складанням пробного балансу;
- регулярна звірка взаєморозрахунків з дебіторами і кредиторами;
- звірка даних обліку;
- з виписками з рахунків в банках;
- із залишками, виведеними з касовій книзі;

- здійснення контролю за дотриманням кошторисів витрат;
- забезпечення надійного зберігання та конфіденційності інформації;
- контроль доступу до терміналів (автоматизованих робочих місць) – паролі, ключі; кожен термінал має своє дозволене коло доступу;
- створення резервних копій банків даних, що підлягають автоматичній зміні;
- дубльоване електрокопіювання на випадок збою в мережі;
- запобігання зловживань в результаті таємної змови працівників;
- поділ обов'язків;
- ротація обов'язків;
- надання регулярних щорічних відпусток всім співробітникам відповідно до графіка.

Паралельно з бухгалтерським, існує, внутрішній управлінський контроль. Внутрішній управлінський контроль – це такий, який здійснюється в ході діяльності органів управління підприємством.

Управлінський контроль проводиться за напрямками стратегії розвитку господарюючого суб'єкта, тобто ТОВ «Данівське» [38;47]:

- постачальницько-збутова політика (підтримка мережі збуту);
- інноваційна політика (мінімізація витрат виробництва);
- цінова політика (взаємодія з тарифним органом);
- фінансова політика (планування грошових потоків, залучення зовнішніх фінансових ресурсів, управління дебіторською та кредиторською заборгованістю);
- кадрова політика (залучення, відбір та вивільнення працівників, підвищення їх кваліфікації, система стимулювання праці).

Всі перераховані вище напрямки досягаються за рахунок [47]:

- ефективної системи внутрішньої звітності;
- точної періодичності та строків подання внутрішньої звітності;
- консультацій про цінність і достатність подання управлінської інформації.

4. Інформація та комунікація – четвертий елемент аудиту системи внутрішнього контролю.

Для підвищення ефективності системи внутрішнього контролю інформація повинна бути належної якості (достовірності), має бути своєчасне поширення інформації та інформування.

Для забезпечення виконання співробітниками посадових обов'язків, інформація повинна бути виявлена, сформульована і своєчасно доведена до відповідних співробітників. Ефективне функціонування комунікації забезпечується інформаційними потоками вниз і вгору, а також між підрозділами по всій організації сільськогосподарського підприємства. Коли кожен співробітник сільськогосподарського підприємства отримує від вищого керівництва чітко сформульовану позицію про важливість виконання обов'язків в частині внутрішнього контролю, він чітко розуміє свою роль в процесі аудиту системи внутрішнього контролю і важливість [42].

Інструментом поширення інформації служить графік документообігу, який, може бути, додатком до облікової політики сільськогосподарського підприємства. Складається він в наступному порядку: необхідно встановити первинний документ, зафіксувати рух документа по підрозділах підприємства з призначеними термінами обробки на кожному етапі і відповідальних осіб за обробку інформації.

Одним з елементів, що становлять документацію у ТОВ «Данівське» є перелік осіб, які мають право на підписи первинних документів. Документ повинен містити список посад і документів, які можуть бути підписані особами, які займають дані посади. Представлений перелік також є додатком до Облікової політики організації.

5. Заключний елемент аудиту системи внутрішнього контролю: оцінка внутрішнього контролю (моніторинг).

Самостійна оцінка ефективності системи внутрішнього контролю на ТОВ «Данівське» проводиться безпосередньо силами суб'єктів системи внутрішнього контролю шляхом [47]:

- поширення опитувальних листів. Такий захід використовується для збору інформації про ефективність функціонування аудиту системи внутрішнього контролю від працівників і керівників підрозділів ТОВ «Данівське»;

- моніторинг стану системи внутрішнього контролю – це процес перевірки повноти, своєчасності виконання і правильності документування в процесі аудиту системи внутрішнього контролю.

Оцінка ефективності контрольних процедур – аналіз ефективності опису і виконання контролю, а також аналіз достатності контрольних процедур (оцінка, наскільки контроль, за умови його ефективного виконання здатний ефективно знижувати відповідні йому ризики).

Регулярна оцінка аудиту системи внутрішнього контролю сприяє підвищенню її ефективності за допомогою [41]:

- своєчасного виявлення змін в процесах, етапах виконання контрольних процедур;

- підвищення мотивації виконавців контролю за рахунок безпосередньої участі в удосконаленні аудиту системи внутрішнього контролю і постійного контролю над якістю виконання норм аудиту системи внутрішнього контролю;

- надання інформаційної бази керівництву ТОВ «Данівське» для підтвердження ефективності функціонування аудиту системи внутрішнього контролю.

Результати оцінки аудиту системи внутрішнього контролю документально оформлюються і представляються для прийняття рішення генеральному директору ТОВ «Данівське» [27]:

- зовнішній аудитор формує лист керівництву ТОВ «Данівське» про істотні недоліки, виявлені за результатами зовнішнього незалежного оцінювання процесу аудиту системи внутрішнього контролю;

- відповідальний з внутрішнього контролю готує звіт по результатами самооцінки аудиту системи внутрішнього контролю, проведеної силами структурних підрозділів ТОВ «Данівське». В цілому оцінка ефективності аудиту системи внутрішнього контролю є обов'язковим завданням для керівництва ТОВ

«Данівське». З огляду на соціальну значимість об'єкта, складно переоцінити збиток, від неефективного контролю і помилок, які можуть виникнути.

Висновки до розділу 2

Ринок сільськогосподарських продуктів в Україні є однією із найважливіших та найбільш перспективних складових частин ринку АПК, який знаходиться у двадцятці найбільших світових виробників молока. Від його розвитку залежить забезпечення населення України життєво необхідними продуктами харчування.

Так, в другому розділі було охарактеризовано ТОВ «Данівське» та проаналізовано існуючий процес аудиту системи внутрішнього контролю. Досліджуване підприємство зареєстровано за адресою: вулиця Молодіжна, село Данівка, Козелецького району, Чернігівської області.

Основними видами діяльності підприємства є: вирощування зернових та технічних культур; вирощування овочів і баштанних, коренеплодів і бульбоплодів; вирощування інших сезонних культур; розведення молочних порід худоби та розведення інших порід великої рогатої худоби і буйволів; розведення коней та інших копитних порід; розведення овець і кіз; розведення свиней і поросят. Також підприємство займається додатковими видами послуг, якими є: допоміжні види діяльності в галузі вирощування сільськогосподарських культур; допоміжні види діяльності з розведення тварин; оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням та кормами для тварин; оптова торгівля живими тваринами; вантажні перевезення автомобільним транспортом та оренда і управління власною або орендованою нерухомістю.

ТОВ «Данівське» перебуває на досить високому рівні розвитку, оскільки як розмір сільськогосподарських угідь так і всі показники витрат перевищують середні показники для одного підприємства в районі (крім вартості основних фондів, що становить 92,1% від середньо-обласного показника). Також в ТОВ «Данівське» спостерігається збільшення обсягів виробництва, і це зростання є

позитивним, оскільки площа сільськогосподарських угідь за три аналізовані роки є постійною, а кількість робітників незначно змінилася.

Щодо кількості працівників в ТОВ «Данівське» протягом 2018-2020 років, то їх чисельність незначно, але змінювалася. Так якщо в 2018 році чисельність працівників склала 143, то в 2019 році кількість осіб складала 142, а в 2020 – 144. Чисельність працівників в тваринництві перевищує чисельність працівників у рослинництві. В 2020 році в рослинництві було зайнято 66 працівників, а в тваринництві 78.

Наприкінці було по пунктам розглянуто основні причини низької фінансової стійкості ТОВ «Данівське» є: зниження рівня рентабельності внаслідок зменшення купівельної спроможності населення; зменшення ліквідності компанії, що відбувається внаслідок переважання неліквідних активів компанії над грошовими коштами; високе податкове навантаження; неефективна організаційна структура компанії.

РОЗДІЛ 3

МЕТОДИКА АУДИТУ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМТВА

3.1. Методика аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства

Аудит системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства, в тому числі ТОВ «Данівське», як невід'ємна частина системи корпоративного управління, являє собою сукупність взаємопов'язаних діючих елементів (мета, предмет, об'єкт, суб'єкт, механізм), що дозволяє об'єктивно оцінити ефективність і результативність фінансових операцій кредитної організації, достовірність фінансової інформації, відповідність цих операцій та інформації законодавству України і внутрішніми документами організації [41]. Ефективний контроль може

бути реалізований тільки в системі внутрішнього контролю за допомогою взаємодії всіх його елементів.

Аудит системи внутрішнього контролю є невід'ємною частиною системи корпоративного управління і одним з найважливіших чинників ефективної роботи агропромислового підприємства.

Аудит системи внутрішнього контролю базується на чіткому розподілі повноважень і відповідальності між органами управління, структурними підрозділами і співробітниками агропромислового підприємства. Завдання внутрішнього контролю на підприємстві здійснюють різні суб'єкти, такі як [17]:

- Правління агропромислового підприємства;
- Загальні збори акціонерів агропромислового підприємства;
- Ревізійна комісія агропромислового підприємства;
- Наглядова Рада агропромислового підприємства;
- Голова Правління та його заступники;
- Головний бухгалтер та його заступники.

Підрозділи і співробітники агропромислового підприємства, які здійснюють внутрішній контроль відповідно до повноважень, які визначаються внутрішніми документами агропромислового підприємства.

Агропромислове підприємство надає особливого значення заходам з протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму (ПВК / ФТ), які включають в себе [14]:

- забезпечення виконання вимог законодавства;
- ефективність системи внутрішнього контролю та вимоги до її організації;
- мінімізацію ризику здійснення клієнтами операцій по ПВД / ФТ, а також ризику недотримання міжнародних санкцій;
- виключення залучення співробітників в здійснення легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансування тероризму.

Служба аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства здійснює внутрішній контроль з метою виявлення ризику виникнення у підприємства збитків через недотримання внутрішніх документів

агропромислового підприємства, державних законів та інших правових актів України, а також в результаті накладення санкцій і (або) застосування інших заходів впливу з боку наглядових органів [17].

Служба аудиту системи внутрішнього контролю знаходиться в підпорядкуванні Голови правління агропромислового підприємства. Служба аудиту системи внутрішнього контролю при здійсненні своєї діяльності виконує різні функції, які можна класифікувати за сферами, зв'язавши їх з економічною безпекою. Дана класифікація представлена в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1.

**Функції органу аудиту системи внутрішнього контролю
агропромислового підприємства**

Сфера	Функції	Вплив на економічну безпеку (+/-)
Нормативна база	Розробка методологічного забезпечення, пов'язаного з організацією служби аудиту системи внутрішнього контролю;	+
	Експертиза розроблених внутрішніми структурними підрозділами нормативних документів на предмет відповідності їх вимогам нормативних актів агропромислових підприємств і господарського законодавства;	+
	Моніторинг законодавства України з метою актуалізації та своєчасного внесення змін і доповнень у внутрішньобанківські документи;	+
	Розробка нормативних документів, спрямованих на виявлення конфліктів інтересів, а також запобігання протиправних дій службовців підприємства	+
	Розробка нормативних документів, спрямованих на дотримання норм професійної етики, правил корпоративної поведінки.	-

Керування ризиками	Надання методологічної допомоги співробітникам структурних підрозділів, діяльність яких пов'язана з оцінкою регуляторних ризиків, а також наявністю регуляторних ризиків в технології (або) внутрішньобанківських документах, що регламентують дані операції;	+
	Аналіз результатів зовнішніх і внутрішніх перевірок господарських операцій з метою коригування діючих внутрішньогосподарських документів, регламентують питання управління регуляторними ризиками та організації аудиту системи внутрішнього контролю	+
Сфера	Функції	Вплив на економічну безпеку (+/-)
Керування ризиками	Облік подій, пов'язаних з регуляторним ризиком, а також ведення аналітичної бази даних про понесених банком збитки;	+
	Оцінка необхідності вжиття заходів щодо зниження регуляторного ризику і підготовка відповідних рішень в рамках компетенції підрозділу;	-
	Взаємодія з зовнішніми аудиторами та агропромисловим підприємством з питань, пов'язаних з методологією управління регуляторними ризиками та здійснення внутрішнього контролю	-

Закінчення таблиці 3.1.

1	2	3
Якість обслуговування	Аналіз показників динаміки скарг (заяв, звернень) клієнтів і аналіз дотримання агропромисловим підприємством прав клієнтів.	-
	Підготовка та подання пропозицій щодо вдосконалення технологій надання банківських продуктів з метою оптимізації термінів і підвищення якості обслуговування і дотримання банківського законодавства	-
Організаційні питання	Оцінка масштабу виявлених відхилень по операціях, виявлення причин їх утворення, наявності системних помилок, зловживань і організованих схем, ініціювання проведення перевірок для визначення масштабу порушень;	+
	Контроль за дотриманням встановлених лімітів, процедур і технологій проведення операцій в підрозділах агропромислового підприємства	+

Джерело: складено автором на основі [14]

Аналіз ефективності діяльності агропромислового підприємства проводиться через процедуру внутрішнього аудиту (табл. 3.2), яку здійснює служба внутрішнього аудиту агропромислового підприємства.

Таблиця 3.2.

Процедури аудиту внутрішнього контролю на агропромисловому підприємстві

Процедура	Вплив на економічну безпеку (+/-)
1	2
Перевірка відповідності правових основ діяльності агропромислового підприємства вимогам законодавства	-
Побудова власної системи інформації про здійснення фінансової і господарської діяльності агропромислового підприємства	+
Оцінка побудови бухгалтерського обліку в агропромисловому підприємстві	+
Класифікація документації, документообігу, організація внутрішньогосподарського контролю	-
Перевірка правильності формування фінансових результатів	+
Аудит операцій з цінними паперами	+
Аудит здійснення агропромисловим підприємством контрольних функцій при проведенні клієнтом операцій з іноземною валютою, дорогоцінними металами	+

Закінчення таблиці 3.2.

1	2
Аудит дотримання трудового законодавства та розрахунків з оплати праці	+
Аудит проведення розрахункових операцій	+
Аудит кредитної роботи	-
Аудит оподаткування	-
Аудит касових операцій	-
Аудит формування власних коштів	+
Аудит основних засобів, господарських матеріалів, нематеріальних активів	-
Аудит отриманих позик і депозитів	+
Аудит обліку виданих позичок	+

Джерело: складено автором на основі [14]

За підсумками аудиторських перевірок складається висновок, який представляють Раді агропромислового підприємства, одночасно розглядається і звіт про ефективність діяльності підрозділів щодо дотримання принципів

безпеки [8]. Такий звіт готується в рамках здійснення внутрішнього аудиту і надання безпосереднього сприяння органам управління агропромислового підприємства в забезпеченні його ефективного функціонування, шляхом надання незалежних та об'єктивних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності систем внутрішнього контролю, управління ризиками і корпоративного управління.

Що стосується принципу проведення аудиту системи внутрішнього контролю в ТОВ «Данівське», то в агропромисловому підприємстві діє Рада внутрішнього аудиту (РВА). Даний орган контролює відповідність правил, процедур і практики проведення операцій чинним нормативним актам, Статуту агропромислового підприємства, рішенням правомочних органів банку, здійснює моніторинг ефективності функціонування системи прийняття рішень і розподілу повноважень, системи управління ризиками, системи протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму, а також інших систем забезпечення діяльності банку, проводить внутрішній аудит роботи підрозділів агропромислового підприємств. РВА незалежна в своїй діяльності.

До компетенції Ради аудиту внутрішнього контролю у ТОВ «Данівське» відносяться [15;27]:

- перевірка і оцінка ефективності системи внутрішнього контролю;
- перевірка функціонування системи ризик-менеджменту;
- перевірка надійності і достатності процедур, що забезпечують збереження майна;
- перевірка достовірності, повноти, об'єктивності і своєчасності бухгалтерської та управлінської звітності;
- перевірка адекватності і надійності аудиту системи внутрішнього контролю за використанням автоматизованих інформаційних систем.

Одночасно РВА повинна контролювати і рівень економічної безпеки як невід'ємну частину своєї діяльності.

3.2. Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю ТОВ «Данівське» та її вдосконалення

З урахуванням представленої методики для оцінки ефективності системи внутрішнього контролю необхідним є процес її апробації. В таблиці 3.3. розглянемо підготовчий етап оцінки ефективності служби внутрішнього контролю на ТОВ «Данівське».

Таблиця 3.3.

Підготовчий етап оцінки ефективності служби внутрішнього контролю на ТОВ «Данівське»

Мета	Джерело
1	2
Інформація про дані агропромислового підприємства	Установчі та внутрішні документи (в частині відомостей про систему органів внутрішнього контролю, порядку з освіти і повноваження)
	Акти комплексних і тематичних перевірок, в доповідних записках про результати перевірок
	Аудиторські висновки щодо фінансової (бухгалтерської) звітності станом на останню річну звітну дату, що передує даті початку проведення оцінки, і інших аудиторських висновків

Закінчення таблиці 3.3.

1	2
Документи, що свідчать про можливі зміни в діяльності агропромислового підприємства та в його правовому положенні	Оборотні відомості по рахункам бухгалтерського обліку, звітності про прибутки і збитки, звіт про склад учасників підприємницьких груп, консолідований балансовий звіт і консолідований звіт про прибутки і збитки
	Відомості про склад Наглядової ради підприємства
	Відомості, що містяться в бізнес-плані агропромислового підприємства, звітності про афілійованих осіб

Джерело: складено автором на основі [15]

За результатами попередньої підготовки були визначені переліки напрямків діяльності агропромислового підприємства ТОВ «Данівське», органів і напрямків системи внутрішнього контролю, окремих операцій (процедур) системи внутрішнього контролю, які потребують особливої уваги для оцінки

ефективності системи внутрішнього контролю на підприємстві. При проведенні оцінки системи внутрішнього контролю на агропромисловому підприємстві були здійснені наступні заходи, представлені в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4.

Заходи оцінки ефективності роботи системи внутрішнього контролю на ТОВ «Данівське»

Заходи з перевірки установчих документів	Заходи з контролю організації роботи системи внутрішнього контролю
Перевірка наявності в статуті відомостей про системи органів внутрішнього контролю, порядку їх утворення та повноваження	Оцінка відповідності організаційної структури в частині розподілу повноважень між членами Наглядової ради, колегіального виконавчого органу, визначення повноважень одноосібного виконавчого органу, підзвітності та відповідальності всіх підрозділів і службовців характером і масштабами проведених операцій
Оцінка відповідності внутрішніх документів нормативно-правовим актам та іншим актам агропромислового підприємства ТОВ «Данівське», а також їх дотримання досліджуваним підприємством	Перевірка організації внутрішнього контролю в усіх напрямках роботи системи внутрішнього контролю Перевірка проведення заходів по усунення виявлених і не виправлених в ході попередніх перевірок порушень і недоліків в організації аудиту системи внутрішнього контролю

Джерело: складено автором на основі [24;27]

Результати проведеної оцінки якості роботи системи внутрішнього контролю підприємства ТОВ «Данівське» представлені в додатку К, вони відображають оцінку якості кожного з напрямків внутрішнього контролю за методикою агропромислового підприємства і додатковим критерієм [10].

Раніше було сказано, що в разі якщо інтегральна оцінка якості кожного з напрямків роботи системи внутрішнього контролю в розрізі обов'язкових елементів методики агропромислового підприємства прийме значення 3,5 - 4, то рекомендується визнати систему внутрішнього контролю неякісною без проведення всіх подальших процедур, передбачених методикою. Тому необхідно розрахувати наступні показники (табл. 3.5):

Таблиця 3.5.

Розрахунок показників оцінки якості (за критеріями підприємства ТОВ «Данівське»)

Найменування показника	Значення
Якісна оцінка системи внутрішнього контролю, певна менеджментом за критеріями ТОВ «Данівське»	1,25
Якісна оцінка системи внутрішнього контролю, визначена службою внутрішнього контролю за критеріям ТОВ «Данівське»	1,41
Якісна оцінка системи внутрішнього контролю, визначена ревізором за критеріями ТОВ «Данівське»	1,53
Середньозважена оцінка якості системи внутрішнього контролю (за критеріями ТОВ «Данівське»)	1,46

Джерело: складено автором на основі [24;27]

Так, з огляду на показники табл. 3.5. можна зробити висновок, що з показників середньозваженої оцінки якості роботи системи внутрішнього контролю видно, що систему внутрішнього контролю агропромислового підприємства не можна визнати неякісною, тому продовжимо подальшу оцінку якості. Оскільки кожна якісна оцінка в розрізі учасників оцінки є інтегральним середньоарифметичним показником, визначеним на основі балів тест-таблиці, виходячи з вищенаведених даних розрахуємо наступні показники (враховуючи обов'язкові елементи методики агропромислового підприємства ТОВ «Данівське» і критерій з підприємницького нагляду в сукупності) (табл. 3.6):

Таблиця 3.6.

Розрахунок показників оцінки якості (за сукупністю елементів)

Найменування показника	Значення
Якісна оцінка системи внутрішнього контролю, визначена менеджментом за сукупністю елементів	1,91
Якісна оцінка системи внутрішнього контролю, визначена службою внутрішнього контролю за сукупністю елементів	1,93
Якісна оцінка системи внутрішнього контролю, визначена ревізором за сукупністю елементів;	2,06
Середньозважена оцінка якості системи внутрішнього контролю	1,78

Джерело: складено автором на основі [24;27]

Отже з огляду на показники табл.3.6., після проведення експертної оцінки служби внутрішнього контролю агропромислового підприємства ТОВ «Данівське», можна із впевненістю сказати що її робота є якісною. Однак, як було сказано вище, якщо на підприємстві виявлено збиток або виявлено

зниження нормативу достатності капіталу нижче 10%, то служба внутрішнього контролю визнається неякісною та подальші процедури не проводяться. Тому в даному випадку необхідно провести кількісний аналіз служби внутрішнього контролю, що базується на визначенні фінансових показників банку як необхідної умови виробничої та фінансової ефективності діяльності.

Для проведення розрахунку показників необхідно розглянути деякі дані в динаміці. Розрахуємо наступні показники (табл. 3.7.) на основі наявних даних додатку Л:

Таблиця 3.7.

**Показники фінансової ефективності агропромислового підприємства
ТОВ «Данівське» і активності служби внутрішнього контролю на звітну
дату 01.01.2020 р.**

Найменування показника	Значення
Динаміка прибутку	2,11
Динаміка достатності капіталу	-0,63
Імовірність невиконання економічних нормативів, встановлених ТОВ «Данівське»	0
Співвідношення зростання активів (брутто) і зростання внутрішніх перевірок за останній рік	3,12

Джерело: складено автором на основі [24]

Значення відповідних балів за кожним показником наведені в табл.3.8.

Таблиця 3.8.

Значення показників і балів, які застосовуються в кількісному підході

Найменування показника	Значення показника	Бал
Динаміка прибутку	2,11	1
Динаміка достатності капіталу	-0,63	3
Імовірність невиконання економічних нормативів, встановлених ТОВ «Данівське»	0	1
Активність системи внутрішнього контролю	3,12	1
Середній бал якості системи внутрішнього контролю (статистична оцінка)		1,5

Джерело: складено автором на основі [24;27]

Загальний рівень якості результативності діяльності служби внутрішнього контролю на ТОВ «Данівське» дорівнює 1,68.

В результаті апробації методики службу внутрішнього контролю агропромислового підприємства ТОВ «Данівське» можна визнати якісною, що має окремі недоліки. Для найбільш чіткого розуміння результатів наведемо основні показники, розраховані при використанні якісної оцінки результативності діяльності служби внутрішнього контролю на агропромислового підприємстві (табл. 3.9).

Таблиця 3.9.

Якісна оцінка напрямків внутрішнього контролю в ТОВ «Данівське»

Найменування (елемент)	Середній бал
1	2
Контроль з боку органів управління за організацією діяльності підприємства ТОВ «Данівське» (Управлінський контроль та культура контролю)	1,89
Контроль за функціонуванням системи управління підприємницькими ризиками та оцінка ризиків (Визнання і оцінка ризиків)	2,36
Контроль за розподілом повноважень при здійсненні операцій та інших угод (діяльність по здійсненню контролю і поділ повноважень)	1,44
Контроль за управлінням інформаційними потоками (отриманням і передачею інформації) і забезпеченням інформаційної безпеки (Інформація і система її передачі)	2,11

Закінчення таблиці 3.9.

1	2
Здійснюване на постійній основі спостереження за функціонуванням служби внутрішнього контролю (Моніторинг діяльності та виправлення недоліків)	1,82

Джерело: складено автором на основі [24;27]

Так, з огляду на показники табл. 3.9. можна сказати, що найгірші показники при якісній оцінці системи внутрішнього контролю припадають на наступні напрямки: контроль з боку органів управління за організацією діяльності, контроль за функціонуванням системи управління ризиками та оцінки ризиків, контроль за управлінням інформаційних потоків та забезпеченням інформаційної безпеки. Це можна пояснити недостатньо

ефективними процесами внутрішнього контролю в області управлінського контролю, визнання і оцінки ризиків і інформаційної політики.

Удосконалення внутрішнього контролю в рамках зазначених напрямків, дозволить підвищити якість не тільки системи внутрішнього контролю, але і системи корпоративного управління в цілому.

Отже, за результатами проведеної оцінки ефективності служби внутрішнього контролю агропромислового підприємства ТОВ «Данівське» варто дотримуватися наступних рекомендацій:

- вертати особливу увагу на якість розроблених внутрішніх документів (положень, регламентів, стандартів);

- потрібно розвивати систему управління підприємницькими ризиками з урахуванням міжнародної практики, в тому числі з урахуванням підходів, відображених в рекомендаціях комітетів з організаційного нагляду;

- розробити і впровадити внутрішні моделі оцінки ризиків, наприклад, розробка і впровадження ризик-орієнтованого аудиту. До того ж, на сьогоднішній день агропромислового підприємства не приділяють належної уваги підвищенню якості корпоративного управління, що веде і до зниження ефективності контрольних процесів на підприємстві. Таким чином, однією з рекомендацій підприємствам може послужити встановлення певних кваліфікаційних вимог до частини членів Наглядової ради, щоб вони більш повно надавали інтереси акціонерів і були сполучною ланкою між акціонерами і менеджерами підприємства. Також необхідно підвищувати рівень кваліфікації і співробітників, залучених до процесу внутрішнього контролю.

Необхідно виділити в складі Наглядової ради комітети, відповідальні за загальний нагляд за підготовкою фінансової звітності та функціонуванням системи внутрішнього контролю, щоб найбільш ефективним чином спеціалізувати знання членів Наглядової ради та більш чітко розподілити рівень відповідальності членів Наглядової ради перед загальними зборами акціонерів. Саме діяльність таких комітетів дозволить більш продуктивно працювати над поставленими завданнями і гнучко реагувати на зміни в законодавстві,

конкурентні умови ринку. В цілому агропромисловим підприємствам можна порекомендувати підвищити зацікавленість і участь вищого керівництва в роботі системи внутрішнього контролю, без чого неможливе ефективне функціонування даної служби.

Висновки до розділу 3

В третьому розділі було проведено огляд методики системи внутрішнього контролю на агропромисловому підприємстві. Так, оцінка ефективності системи внутрішнього контролю заснована на двох методах: метод якісної оцінки (експертна оцінка) і статистичний метод (кількісна оцінка). В свою чергу метод якісної оцінки заснований на підході, використовуваному ТОВ «Данівське» при перевірці і оцінці систем внутрішнього контролю. В основі методу лежить тестінг системи внутрішнього контролю учасниками процесу оцінки за основними елементами внутрішнього контролю. При цьому в основі тестінгу лежать відповіді на питання, засновані на методичних рекомендаціях ТОВ «Данівське» і вимог з нагляду. Метод кількісної оцінки заснований на визначенні фінансових показників, як необхідної умови фінансової ефективності діяльності підприємства. Крім того, тут же застосовуються кількісні характеристики активності системи внутрішнього контролю.

В якості рекомендацій щодо вдосконалення системи внутрішнього контролю за забезпечення економічної безпеки запропоновано нову систему внутрішньої нормативної документації для організації ризик-орієнтованого аудиту з метою забезпечення прийняттого рівня економічної безпеки.

Внутрішня нормативна документація передбачає системність і чітке розмежування прав і обов'язків кожного співробітника і підрозділу в цілому, що сприяє досягненню прийняттого рівня економічної безпеки. Впровадження ризик-орієнтованого аудиту, що забезпечує прийнятний рівень економічної безпеки, має ґрунтуватися на складанні матриці ризиків в розрізі індикаторів ризику, що дозволить виявити найбільш вразливі структурні підрозділи. Така

методика покликана сприяти підвищення якості корпоративного управління зміцненню надійності, зростання ефективності та підвищення рівня економічної безпеки агропромислового підприємства.

Апробація запропонованої методики оцінювання ефективності служби внутрішнього контролю показала доцільність використання її для виявлення сильних сторін і недоліків у взаємодії зі службою безпеки агропромислового підприємства і досягнення більш високого рівня економічної безпеки агропромислового підприємства в довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Представлена випускна кваліфікаційна робота була присвячена дослідженню теми: «Організація та методика аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства». В ході проведення дослідження було поставлено та виконано ряд завдань, а саме:

- охарактеризовано суть і місце внутрішнього контролю в системі економічного контролю. Загалом контроль - це функція управління, що складається з системи спостереження і перевірки процесу діяльності об'єкта відповідно до прийнятих управлінських рішень.

Система внутрішнього контролю базується на чіткому розподілі повноважень і відповідальності між органами управління, структурними підрозділами і співробітниками підприємства.

Основні вимоги до організації внутрішнього контролю, а також розподіл повноважень і зон відповідальності закріплені у внутрішніх документах підприємства.

Внутрішній контроль поділяється на: внутрішньо-системний, внутрішньо-відомчий, внутрішньо-господарський, внутрішній аудит – проводять штатні аудитори підприємства, організації.

- з'ясовано роль та значення системи внутрішнього контролю в агропромисловому підприємстві. Система внутрішнього контролю є невід'ємною частиною системи корпоративного управління і одним з найважливіших чинників ефективної роботи будь-якого підприємства. Оцінка системи внутрішнього контролю включає систему показників, яка оцінює, по-перше, активність спеціальних контрольних підрозділів і сферу їх відповідальності, по-друге, результативність проведених перевірок, а також розроблених і реалізованих заходів щодо усунення виявлених порушень і недоліків в системі управління як окремими видами діяльності, так і в самій системі внутрішнього контролю.

- здійснено організаційно-економічну характеристику ТОВ «Данівське». Досліджуване підприємство зареєстровано за адресою: вулиця Молодіжна, село Данівка, Козелецького району, Чернігівської області. Засновниками ТОВ «Данівське» є Барінцев Володимир Сергійович.

Основними видами діяльності підприємства є: вирощування зернових та технічних культур; вирощування овочів і баштанних, коренеплодів і бульбоплодів; вирощування інших сезонних культур; розведення молочних порід худоби та розведення інших порід великої рогатої худоби і буйволів; розведення коней та інших копитних порід; розведення овець і кіз; розведення свиней і поросят. Також підприємство займається додатковими видами послуг, якими є: допоміжні види діяльності в галузі вирощування сільськогосподарських

культур; допоміжні види діяльності з розведення тварин; оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням та кормами для тварин; оптова торгівля живими тваринами; вантажні перевезення автомобільним транспортом та оренда і управління власною або орендованою нерухомістю.

- проаналізовано процес організації аудиту системи внутрішнього контролю ТОВ «Данівське». Основним інструментом оцінки ефективності аудиту системи внутрішнього контролю у ТОВ «Данівське» є документальна перевірка, в ході якої створюється натиск на ті види операцій, в яких ризики не мінімізовані до оптимального значення. Сформулювавши інакше, коли ефективність інших форм внутрішнього контролю вимагає уточнення або не висока.

Документальні перевірки як спосіб оцінки ефективності аудиту системи внутрішнього контролю найбільш застосовні щодо бухгалтерського обліку, тематичні же перевірки - щодо всіх інших систем економічного суб'єкта.

В якості мети аудиту системи внутрішнього контролю керівництво ТОВ «Данівське» визначило підвищенням ефективності роботи підприємства та створенням положення про аудит системи внутрішнього контролю, яке вирішує наступні проблеми:

- контроль від випадку до випадку;
- керівник тримає контроль в своїх руках, не підвищує відповідальність співробітників, а звільняє від неї. Розподілені контролюючі функції, створені нові і допрацьовані старі посадові інструкції.

- контроль без зворотного зв'язку, поверхневий контроль, без аналізу результатів. Встановлено відповідальних за обробку даних контролю і надання даних звітів

- розглянуто методику аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства. Так оцінка ефективності системи внутрішнього контролю заснована на двох методах: метод якісної оцінки (експертна оцінка) і статистичний метод (кількісна оцінка). В свою чергу метод якісної оцінки заснований на підході, використовуваному ТОВ «Данівське» при перевірці і

оцінці систем внутрішнього контролю. В основі методу лежить тестінг системи внутрішнього контролю учасниками процесу оцінки за основними елементами внутрішнього контролю. При цьому в основі тестінгу лежать відповіді на питання, засновані на методичних рекомендаціях ТОВ «Данівське» і вимог з нагляду. Метод кількісної оцінки заснований на визначенні фінансових показників, як необхідної умови фінансової ефективності діяльності підприємства. Крім того, тут же застосовуються кількісні характеристики активності системи внутрішнього контролю.

- проведено оцінку ефективності системи внутрішнього контролю ТОВ «Данівське» з метою її вдосконалення. В якості рекомендацій щодо вдосконалення системи внутрішнього контролю за забезпечення економічної безпеки запропоновано нову систему внутрішньої нормативної документації для організації ризик-орієнтованого аудиту з метою забезпечення прийняттого рівня економічної безпеки.

Внутрішня нормативна документація передбачає системність і чітке розмежування прав і обов'язків кожного співробітника і підрозділу в цілому, що сприяє досягненню прийняттого рівня економічної безпеки. Впровадження ризик-орієнтованого аудиту, що забезпечує прийнятний рівень економічної безпеки, має ґрунтуватися на складанні матриці ризиків в розрізі індикаторів ризику, що дозволить виявити найбільш вразливі структурні підрозділи. Така методика покликана сприяти підвищенню якості корпоративного управління зміцненню надійності, зростання ефективності та підвищенню рівня економічної безпеки агропромислового підприємства.

В якості пропозицій щодо вдосконалення внутрішнього контролю по забезпеченню економічної безпеки можна запропонувати запровадити нову систему внутрішньої нормативної документації для організації ризик-орієнтованого аудиту з метою забезпечення прийняттого рівня економічної безпеки. Внутрішня нормативна документація передбачає системність і чітке розмежування прав і обов'язків кожного співробітника і підрозділу в цілому, та сприяє досягненню прийняттого рівня економічної безпеки.

Впровадження ризик-орієнтованого аудиту, що забезпечує прийнятний рівень економічної безпеки, має ґрунтуватися на складанні матриці ризиків в розрізі індикаторів ризику, що дозволить виявити найбільш вразливі структурні підрозділи. Така методика покликана сприяти підвищенню якості корпоративного управління зміцненню надійності, зростання ефективності та підвищення рівня економічної безпеки агропромислового підприємства, зокрема ТОВ «Данівське».

Апробація запропонованої методики оцінювання ефективності служби внутрішнього контролю показала доцільність використання її для виявлення сильних сторін і недоліків у взаємодії зі службою безпеки підприємства і досягнення більш високого рівня економічної безпеки агропромислового підприємства в довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність В Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Богданович І.С., Соболева О.А. Місце внутрішнього контролю в системі управління підприємством і форма його організації. Вісник ПсковГУ. Серія Економічні та технічні науки. 2014. № 5. С. 66-76.
3. Беренда Н.І. Організація внутрішнього аудиту на підприємствах України. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». 2015. Вип. 1(45). Т. 1. С. 245

4. Букіта С.І. Організація внутрішнього контролю на підприємстві URL: http://www.economyconfer.com.ua/full_article/808
5. Бутинець Т.А. Внутрішній контроль: суть і зміст. Вісник Житомирського державного технологічного університету. 2017. №2 (44). С. 31-39
6. Бутинець Т.А. Контроль внутрішньогосподарський чи внутрішній? Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2009. Випуск 2 (14). С. 5-12.
7. Вахорина М.В. Управленческая отчетность как объект внутреннего аудита. Финансовый менеджмент. 2015. №3
8. Воронко Р.М. Внутрішній контроль як невід'ємна складова системи управління підприємств та організацій споживчої кооперації. Науковий вісник Ужгородського університету. Ужгород : Видавництво УжНУ "Говерла", 2015. Вип. 1. Т. 2. С. 376-381
9. Воронко Р.М. Сутнісні характеристики внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту та їх організаційна взаємодія. Торгівля, комерція, підприємництво: збірник наукових праць. Львів : Львівська комерційна академія, 2014. Вип. 17. 208 с. С. 88.
10. Гуцаленко Л.В., Коцупатрий М.М., Марчук У.О. Внутрішньогосподарський контроль: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 496 с.
11. Гура Н. Бухгалтерський облік як складна інформаційна система. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2011. Вип. 130. С. 12-15. URL: http://papers.univ.kiev.ua /1/ekonomika/articles/gura-n-accounting-as-a-complex-information-system_13882.pdf
12. Дрозд І.К., Фоміна Т.В. Покращення внутрішнього контролю підприємств шляхом ефективної організації документообігу. Облік і фінанси АПК. 2015. № 11 С. 127
13. Загородній А.Г. Облік і аудит: термінологічний словник. Львів : Центр Європи, 2012. 671 с

14. Іванченко О.В. Роль аудиторських доказів при перевірці фінансовогосподарської діяльності підприємства. Студентські наукові студії : Молодіжний науковий журнал. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2020.
15. Калюга Є.В. Класифікація контролю та шляхи її вдосконалення. Фінансовий контроль. 2015. № 1. С. 52
16. Корінько М. Д. Контроль та аналіз діяльності суб'єктів господарювання в умовах її диверсифікації: теорія, методологія, організація: моногр. Київ: ДП «Інформ.аналіт. агентство», 2007. 429 с.
17. Колос І.В. Внутрішній аудит як інструмент підвищення ефективності діяльності підприємства. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2013. Вип. 1(25). С.126-140. URL: pbo.ztu.edu.ua/article/download/28528/37722
18. Корінько М.Д. Контроль та аналіз діяльності суб'єктів господарювання в умовах її диверсифікації: теорія, методологія, організація: моногр. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2007.
19. Куровська О.А. Внутрішній економічний контроль реальних інвестицій/ Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". Пробл. економіки та упр. 2017. № 628. С. 186-191.
20. Марченко Д.М., Яровенко Г.М. Автоматизовані інформаційні системи управління – ресурс підвищення ефективності внутрішнього контролю підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2016.№ 10. С. 158
21. Москаль Н.В. Концепція аудиту підприємства, що знаходиться у фінансовій кризі. Науковий вісник Ужгородського університету. 2018.№ 29 (1).URL: http://www.nbuuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2010_29_1/statti/71.htm
22. Мурашко В.М. Контроль і ревізія фінансово-господарської діяльності: навч. посіб. К., Ірпінь: Академія ДПС України, 2001. 311 с.
23. Міжнародний стандарт аудиту/ Використання результатів роботи внутрішнього аудитора. URL: www.minfin.gov.ua.

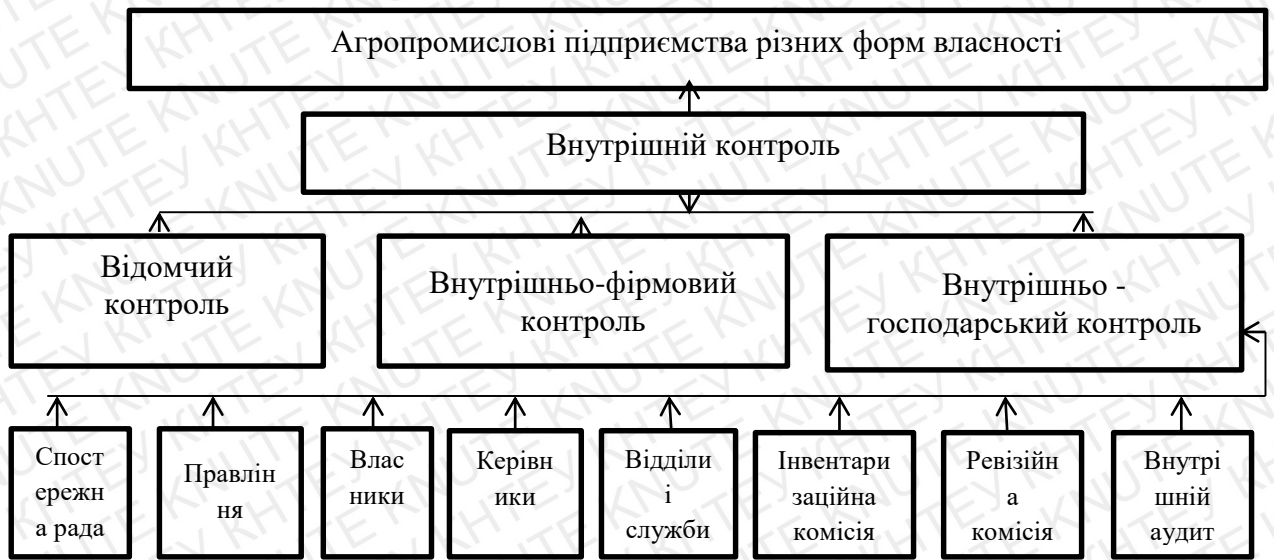
24. Назаренко Т.П. Особливості організації служби внутрішнього аудиту на підприємстві. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Серія «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз». 2017. № 1(31). С. 339.
25. Нетикша О. Організація служби внутрішнього аудиту та її роботи на підприємстві. Бухгалтерський облік і аудит. 2004. № 7. С. 65.
26. Орлова О.Е. Внутренний контроль: организационный аспект. Актуальные вопросы бухгалтерского учета и налогообложения. 2017. № 21. С. 60
27. Офіційна адреса сайту ТОВ «Данівське». URL: https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/company_details/03799110/
28. Орлова О. Є. Внутрішній контроль: організаційний аспект. Актуальні питання бухгалтерського обліку та оподаткування. 2012. № 21. С. 56-60.
29. Пантелеев В.П. Методологічні засади внутрішньогосподарського контролю. Актуальні проблеми економіки. 2017. № 4. С.250.
30. Подолянчук О.А. Класифікація контролю за організаційними формами та видами сільськогосподарського підприємства. Вісник Львівської комерційної академії. 2016. №35.482 с.
31. Пилипчук Н.М. Концептуальна модель організаційно-методичного забезпечення внутрішнього аудиту доходів. Економічний аналіз. 2016. № 1. Т. 19. С. 199.
32. Редченко К.І. Контроль і аудит на стратегічному рівні управління підприємством: монографія. Львів: Видавництво ЛКА, 2011. 360 с. 17.
33. Ризванова М.В. Система внутреннего контроля в организации. Аудитор. 2014. №7
34. Русанов Ю.Ю. Параметры качества менеджмента в системах управления банковскими рисками. Финансы и кредит. 2015. № 27 (267). С. 6.
35. Рудницький В.С. Внутрішній аудит: методологія, організація: монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2000. 104
36. Сонин А. Внутренний аудит для успешной компании. Консультант. 2004. № 19. С. 25.

37. Смержанюк Т.П., Шрам Т.В., Труш В.Є. Внутрішній контроль в процесі управління виробництвом: навч. посібник. К.: Кондор, 2017. с. 485.
38. Хмелева С.И. Соотношение понятий внутренней контроль и система внутреннего контроля. Вестник магистратуры. 2014. №10(37). С.82-84
39. Хмелев С.А. Создание службы внутреннего контроля в системе экономической безопасности предприятия. Вектор науки ТГУ. 2011. № 1. С. 288.
40. Храмова Е.А., Колесник Н.Ф. Сегментный подход к организации внутреннего контроля в агрохолдинга. Международный бухгалтерский учет. 2014.
41. Цебень Р.Л. Особливості організації внутрішнього аудиту підприємств України. Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки». 2016. № 5.Т. 1. С. 228.
42. Чорнуцький С.П. Внутрішній контроль: оцінка стану. Фінансовий контроль. 2015 №4(39). С. 53-54.
43. Шевчук, В.О. Контроль господарських систем в суспільстві з перехідною економікою (Проблеми теорії, організації, методології). Монографія. К.: Київ. держ. торг.-екон. ун-т, 2015. 371 с.
44. Ярова Ю.Ю. Сутність внутрішнього контролю на підприємствах України. URL: http://www.rusnauka.com/31_PRNT_2010/Economics/73977.doc.htm
45. Яровенко Г.М. Сучасна модель організації внутрішнього контролю підприємств. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку обліку, контролю та аналізу в умовах глобальних економічних змін», 7-8 жовтня 2015 р. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. С. 465.
46. Яровенко Г.М. Фінансовий контроль в системі управління фінансовими потоками підприємств. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: Збірник наукових праць. Т. 10. Суми: ВВП «Мрія-1» ЛТД, УАБС, 2014. С. 236-243.

47. Яценко В.М. Внутрішній контроль на підприємствах України: проблеми розвитку та шляхи вирішення / Збірник наукових праць ЧДТУ. № 22. С. 3-7.

ДОДАТКИ

Класифікація внутрішнього контролю на підприємстві

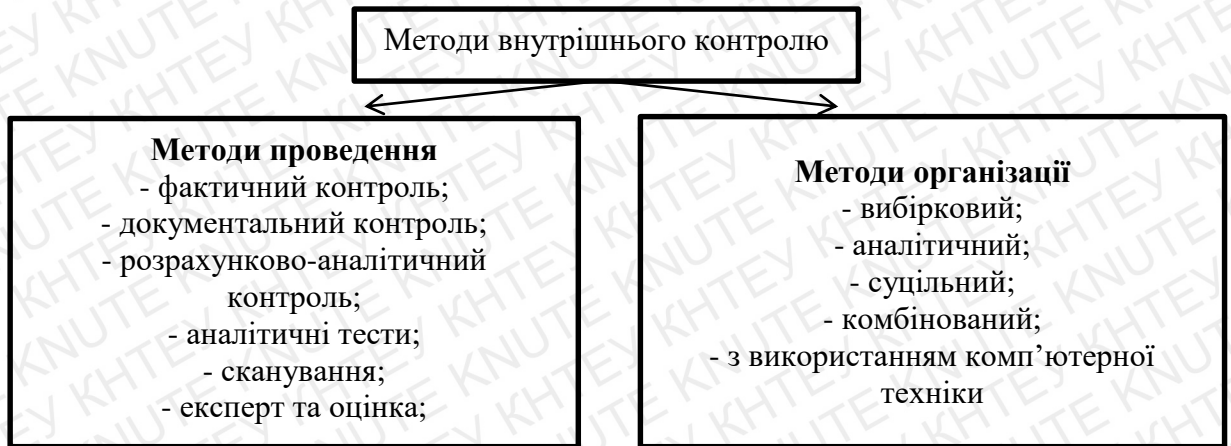
Функції внутрішнього контролю

Фактори впливу на формування внутрішнього контролю підприємстві

Взаємозв'язок суб'єктів та об'єктів внутрішнього контролю

Класифікація методів внутрішнього контролю

Додаток К

Інтегральна оцінка якості кожного з напрямків аудиту системи внутрішнього контролю агропромислового підприємства

Напрями аудиту системи внутрішнього контролю	Питання	Бали		
		1*	2*	3*
1. Контроль з боку органів управління за організацією діяльності підприємства	Чи відповідає створена система органів внутрішнього контролю положень, передбачених статутом, внутрішніми документами підприємства, про склад, порядок їх утворення і повноваження?	1	1	1
	1.2 Чи має підприємство внутрішні документи, що визначають:	1	1	1
	1.2.1 Порядок організації системи внутрішнього контролю, включаючи структуру і зміст системи внутрішнього контролю?			
	1.2.2 Порядок і процедури здійснення внутрішнього контролю?			
1.2.3 Основні питання, пов'язані із здійсненням внутрішнього контролю?	1	1	1	
1.3 Чи дотримуються підприємством порядки і процедури, зазначені в п.п. 1.2.1-1.2.3?	1	1	1	
2. Контроль за функціонуванням системи управління ризиками та оцінка ризиків	2.1 Здійснюють чи органи внутрішнього контролю підприємства на постійній основі контроль за функціонуванням системи управління ризиками і оцінкою ризиків?	2	2	2
	2.2 Чи передбачений внутрішніми документами підприємства порядок інформування відповідних керівників про фактори (внутрішніх і зовнішніх), що впливають на підвищення рівня ризиків?	3	3	3
	2.3. Чи здійснює СВК контроль за ефективністю прийнятих підрозділами і органами управління підприємства за результатами перевірок заходів, що забезпечують зниження ризиків?	2	2	2
3. Контроль за розподілом повноважень при здійсненні операцій	3.1 Чи дотримується встановлений порядок розподілу повноважень між підрозділами і службовцями при здійсненні операцій та інших угод за допомогою матеріального (фізичного) контролю?	3	3	3
	3.2. Чи встановлений банком порядок виявлення та контролю за областями потенційного конфлікту інтересів службовців з метою виключення можливості приховування ними протиправних дій ?	1	3	1
	3.3. Чи надаються раді директорів (наглядовій раді), виконавчим органам підприємства, а також керівникам структурних підрозділів, відповідним комітетам і т.д. звіти та інформація про результати діяльності структурних підрозділів з метою виявлення недоліків контролю, порушень, помилок?	1	3	3
	3.4. Чи здійснюється звірка звітів про дотримання встановлених лімітів на здійснення операцій з даними первинних документів?	1	1	1
	3.5. Чи діє на підприємстві система узгодження (затвердження) операцій (угод), що перевищують встановлені ліміти, що передбачає своєчасне інформування відповідних керівників про такі операції?			
	3.6. Чи здійснюється в організації перевірка дотримання порядку здійснення операцій з одночасним інформуванням відповідних керівників організації про виявлені порушення, помилки і недоліки?			
	3.7. Чи здійснюється в організації вивірка рахунків з одночасним інформуванням відповідних керівників організації про виявлені порушення, помилки і недоліки?	1	1	1
	3.8. Чи дотримуються вимоги законодавства України в частині достовірності, повноти і об'єктивності систем обліку (звітності) організації, збору, обробки та зберігання інших відомостей?	1	1	1

Закінчення додатку К

4. Контроль за управлінням інформаційними потоками (отриманням і передачею інформації) і забезпеченням інформаційної безпеки	4.1. Чи забезпечує встановлений організацією порядок контролю своєчасність, надійність, конфіденційність, правильність оформлення інформації?	2	2	2
	4.2. Чи здійснює організація процедури по загальному контролю автоматизованих інформаційних систем?	2	2	2
	4.3 Чи здійснює організація програмний контроль операцій та інших угод ?	2	1	2
5. Здійснюване на постійній основі спостереження за функціонуванням системи внутрішнього контролю (моніторинг СВК)	5.1 Чи має організація визначати порядок моніторингу системи внутрішнього контролю радою директорів (наглядовою радою), виконавчими органами організації?	1	1	1
	5.2. Чи відповідають внутрішні документи, що визначають порядок діяльності служби внутрішнього контролю, функції служби внутрішнього контролю, положеннями, визначеними Положенням підприємства ТОВ «Данівецьке»	1	2	1
	5.3 Чи забезпечується організацією сталість діяльності служби внутрішнього контролю?	1	1	1
	5.4 Чи визначено у внутрішніх документах організацією незалежність служби внутрішнього контролю?	1	1	1
	5.5 Чи забезпечується організацією неупередженість служби внутрішнього контролю?	1	1	1
	5.6 Чи встановлені в організації вимоги до професійної компетентності керівника (його заступників) служби внутрішнього контролю?	2	1	2
	5.7. Чи здійснює служба внутрішнього контролю перевірки відповідно до плану, затвердженого радою директорів (наглядовою радою) організації або уповноваженим ним органом?	1	1	1
	5.8. Чи виконується встановлений організацією порядок контролю за вжиттям заходів щодо усунення виявлених службою внутрішнього контролю порушень?	1	1	1
	5.9. Виявляються чи службою внутрішнього контролю організації недоліки і порушення в діяльності організації, аналогічні встановленим раніше в ході перевірок, проведених ТОВ «Данівецьке»	1	2	2
Всього		39	43	43
Всього питань		27		

- 1 * - якісна оцінка ефективності СВК, певна менеджментом;
- 2 * - якісна оцінка ефективності СВК, певна СВК;
- 3 * - якісна оцінка ефективності СВК, певна ревізором.

Інтегральна оцінка в розрізі обов'язкових елементів Методики ТОВ

«Данівське»

Інтегральна оцінка в розрізі додаткових критеріїв

Напрями внутрішнього контролю	Питання	Бали		
		1*	2*	3*
1. Управлінський контроль та культура контролю	1.1 Чи здійснює рада директорів затвердження та періодичний перегляд спільної стратегії організації?	2	2	1
	1.2 Чи здійснює рада директорів затвердження та періодичний перегляд документів з різних аспектів політики організації?	2	2	1
	1.3 Чи встановлені в організації вимоги до професійної компетентності членів ради директорів?	3	1	3
	1.4 Чи входять до складу ради директорів особи, що не займаються повсякденним управлінням організації?	2	1	1
	1.5 Створено чи при раді директорів спеціальний комітет, відповідальний за загальний нагляд за підготовкою фінансової звітності та функціонуванням системи внутрішнього контролю?	4	4	4
	1.6 Наскільки доступні документи, що визначають операційні процедури в області внутрішнього контролю?	2	2	2
	1.7 Чи існують в організації програми, спрямовані на підвищення рівня компетентності всіх зацікавлених співробітників організації в області внутрішнього контролю?	4	4	4
	2.1 Чи завжди виявляються і оцінюються істотні ризики, прийняті на себе організацією на індивідуальній та консолідованій основі, які можуть справити негативний вплив на досягнення її цілей?	2	2	2
	2.4 Чи передбачені внутрішніми документами організації процедури, спрямовані на ранню діагностику критичних рівнів ризиків (наприклад, процедура стрес-тестінгу)?	4	4	4
	2.5 Чи передбачені внутрішніми документами організації заходи, спрямовані на усунення ризиків організації?	2	2	2
	2.6 Чи можливий в організації перегляд системи внутрішнього контролю для ефективного відстеження нових або до цього не контрольованих ризиків?	2	1	2
3. Діяльність по здійсненню контролю і поділ повноважень	Чи передбачені внутрішніми документами організації процедури:			
	3.1.1 перевірки на вищому рівні, зокрема запит радою директорів і менеджментом інформації і звітів про результати діяльності, які дають можливість перевірки ходу досягнення організацією поставлених цілей і завдань?	1	1	1
	3.1.2 контроль за діяльністю, зокрема перевірка керівниками підрозділів звітів про роботу та відхиленнях від поставлених цілей на щоденній, щотижневій або щомісячній основі?	1	2	2
	3.1.3 перевірка дотримання встановлених лімітів на ризики і подальший контроль усунення виявлених порушень?	1	2	2
	3.1.4 система узгоджень і делегування прав?	1	1	1
	3.1.5 система звірки рахунків і перехресної перевірки?	1	1	1
	3.2 Чи існує в організації в максимально можливій мірі поділ повноважень між деякими співробітниками для зниження ризику маніпулювання фінансовою інформацією і ризику розкрадання майна?	1	1	1
3.3 Чи проводяться в організації періодичні перевірки обов'язків і функцій співробітників, що займають ключові пости, з тим щоб вони не мали можливості приховувати вчинення неправомірних дій?	2	2	2	

Закінчення додатку К1

4. Інформація та система її передачі	4.1 Чи обмежує (визначає ліміти) автоматизована система організації доступ до інформації будь-якого незацікавленого користувача - співробітника організації?	2	2	2
	4.2 Чи розроблені в організації положення або правила, що стосуються формування, передачі і захисту внутрішньої звітності?	3	3	3
5. Моніторинг діяльності та виправлення недоліків	5.1 Чи відстежує виконавче керівництво організації (менеджмент) адекватність і дієвість системи внутрішнього контролю?	2	1	4
	5.2 Оцінюється чи на постійній основі загальна ефективність внутрішнього контролю?	2	2	2
	5.3 Чи розроблено детальна методика оцінки ефективності системи внутрішнього контролю, що проводиться службою внутрішнього аудиту?	3	3	4
	5.4 Чи розроблено програма координації діяльності (взаємодії) зовнішнього і внутрішнього аудиту організації?	4	4	4
	5.5 Адекватний обраний в плані цикл аудиту (термін плану аудиту) терміновості проведеної організацією операцій?	2	2	2
	5.6 Чи передбачений в організації порядок перегляду плану аудиту?	3	3	4
	5.7 Чи існує в організації внутрішня процедура оцінка капіталу, відмінна від базового підходу визначення достатності капіталу за Інструкцією	4	4	4
Всього		62	59	65
Всього питань			25	
Підсумки двох таблиць		101	102	108
Всього питань по таблицям			53	

3 * - якісна оцінка ефективності СВК, певна менеджментом;

4 * - якісна оцінка ефективності СВК, певна СВК;

3 * - якісна оцінка ефективності СВК, певна ревізором.

Кількісна оцінка результативності діяльності служби внутрішнього контролю
за 2020 рік

Дані для кількісної оцінки ТОВ «Данівське»

Дата	Активи, тис. грн.	Прибуток, тис. грн	Достатність капіталу, %
2020-01	350 252	4 745	23
2020-02	335 956		
2020-03	352 543		
2020-04	373 968	9 682	21
2020-05	353 114		
2020-06	395 836		
2020-07	393 091	36	18
2020-08	404 648		
2020-09	430 356		
2020-10	406 940	7 962	17
2020-11	426 795		
2020-12	463 810		
2021-01	458 609		

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ТОВ «Данівське» на 31.12.2020 р.

Актив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби:	1010	576366	701294
первісна вартість	1011	901998	1044508
знос	1012	325632	343214
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	11	10
інші фінансові інвестиції	1035	10	10
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	576387	701314
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	8856	8029
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	71252	51544
Дебіторська заборгованість за			

Продовження додатку М

розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	0	2951
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2388	23330
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	130	6723
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	4	24
Усього за розділом II	1195	82630	92601
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	659017	793915

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	175833	175833
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	4455	4651
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	354887	357458
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Усього за розділом I	1495	535175	537942
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	36932	33656
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0

Закінчення додатку М

Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	170318
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	36932	203974
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	67990	25983
за розрахунками з бюджетом	1620	3859	3410
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	1879	2328
за розрахунками з оплати праці	1630	6923	8611
за одержаними авансами	1635	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	4672	7253
перестраховиків			
Усього за розділом III	1695	86910	51999
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	659017	793915

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ТОВ «Данівське» на 31.12.2019 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби:	1010	603015	576366
первісна вартість	1011	918427	901998
знос	1012	315412	325632
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	11	11
інші фінансові інвестиції	1035	10	10
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	603036	576387
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	8512	8856
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	92001	71252
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0

Продовження додатку Н

з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1279	2388
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	220	130
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	32	4
Усього за розділом II	1195	102044	82630
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	705080	659017

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	175833	175833
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	3904	4455
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	350697	354887
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	530434	535175
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	43652	36932
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0

Закінчення додатку Н

Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	43652	36932
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	109809	67990
за розрахунками з бюджетом	1620	8611	3859
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	1534	1879
за розрахунками з оплати праці	1630	6185	6923
за одержаними авансами	1635	32	0
за розрахунками з учасниками із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	4187	4672
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	636	1587

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ТОВ «Данівське» на 31.12.2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби:	1010	705007	603015
первісна вартість	1011	1032492	918427
знос	1012	317485	315412
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
інші фінансові інвестиції	1035	10	10
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	705028	603036
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	8900	8512
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	67067	92001
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	0	0
за виданими авансами			
з бюджетом	1135	2772	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0

Продовження додатку О

Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	454	1279
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	43	220
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	32
Усього за розділом II	1195	79236	102044
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	784264	705080

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	175833	175833
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	2164	3904
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	341416	350697
Усього за розділом I	1495	519413	530434
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	51777	43652
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531	0	0

Закінчення додатку О

виплат; (на початок звітної періоду)			
резерв незароблених премій; (на початок звітної періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітної періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	51777	43652
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість; за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	185548	109809
за розрахунками з бюджетом	1620	11516	8611
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	3461	1534
за розрахунками з оплати праці	1630	7006	6185
за одержаними авансами	1635	0	32
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	5034	4187
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	509	636
Усього за розділом III	1695	213074	130994
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	784264	705080